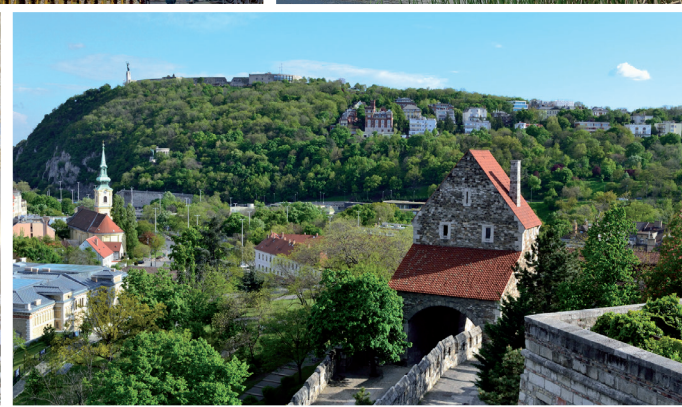
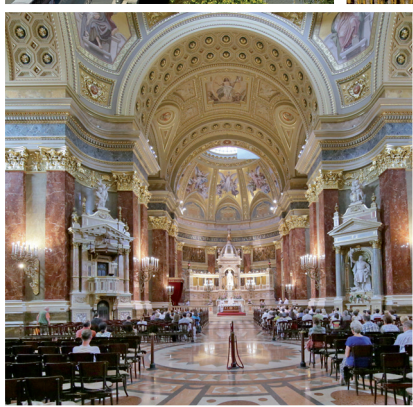

Helyzetkép a turizmus, vendéglátás ágazatról, 2017

Tartalom

Összefoglalás	3
1. A szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás helye a nemzetgazdaságban.....	4
1.1. Makrogazdasági jellemzők	4
1.2. Szervezeti, jogi keretek, működési környezet.....	4
1.3. Foglalkoztatás és kereset.....	5
1.4. Az árak változása	6
2. Nemzetközi kitekintés.....	6
3. A lakosság többnapos belföldi turisztikai utazásai	7
3.1. A négy és annál több éjszakás belföldi turisztikai utak jellemzői.....	9
3.2. Az utazásból való kimaradás okai	10
4. A lakosság külföldi utazásai.....	11
4.1. A külföldre tett utazások száma és főbb jellemzői.....	11
4.2. A külföldi utazáshoz kapcsolódó költség	13
5. A külföldiek magyarországi utazásai.....	13
5.1. A külföldiek magyarországi utazásainak főbb jellemzői.....	13
5.2. A külföldiek magyarországi utazásaihoz kapcsolódó kiadások	17
6. Szálláshely-szolgáltatás	19
6.1. Kereskedelmi szálláshelyek	21
6.2. Üzleti célú egyéb szálláshelyek	25
6.3. Nem üzleti céllal üzemeltetett közösségi, szabadidős szálláshelyek	26
7. Utazásszervezés.....	26
8. Vendéglátás	28
9. Fürdők	30
10. Területi összehasonlítás	30

További információk, adatok (linkek)

Táblázatok

Módszertani megjegyzések, fogalmi meghatározások

Elérhetőségek

Megjegyzés: a kiadvány tervezési-statisztikai régió (továbbiakban régió), illetve turisztikai régió és megye szerinti elemzést tartalmaz. A tervezési-statisztikai, valamint a turisztikai régió szerinti bontást lásd a módszertani megjegyzésekben.

Összefoglalás

2017-ben a bruttó hozzáadott érték volumene a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás ágazatban – a nemzetgazdasági értéket jelentősen meghaladva – 7,2%-kal nőtt.

Az országosan több mint 200 ezer szobát kínáló szálláshely-szolgáltatóknak ismét eredményes évük volt. A kereskedelmi szálláshelyek jelentős súlyát mutatja, hogy a vendégéjszakák háromnegyedét regisztrálták, miközben a férőhelyeknek csak felével rendelkeztek. A korábbinál magasabb szobaárak mellett is dinamikusan bővülő vendégforgalom javította a szobakihasználtságot. A kisebb kapacitással rendelkező üzleti célú egyéb és a nem üzleti célú szálláshelyek vendégforgalma is jelentősen emelkedett.

Az év során a magyarok külföldre és belföldre is többet utaztak, és nőtt a külföldről hazánkba irányuló utazási kedv is.

A magyar lakosság 20 millió külföldi utazást tett, ami jelentősen emelkedett 2016-hoz képest. Egy napra, illetve éjszakai tartózkodással járó utazásokra egyaránt az előző évinél több alkalommal indultak útnak. A több napos utazások legkedveltebb célpontjai a szomszédos országok, valamint Németország, Csehország, Olaszország és Görögország voltak.

A magyarok több alkalommal és több időre utaztak belföldön is. Honfitársaink több mint fele legalább egy alkalommal több napra elutazott az országon belül, és emelkedett az az idő is, amit a turisztikai szolgáltatások igénybevételével járó utazásokon eltöltöttek. A belföldiek növekvő utazási aktivitása a szálláshelyek vendégforgalmi mutatóiban is megjelent.

Jelentősen emelkedett a külföldiek által Magyarországra tett utak száma is. 16 millió alkalommal érkeztek több napra hazánkba, emelkedő keresletet generálva a szálláshelyeken és egyéb, a turizmushoz kapcsolódó szolgáltatások területén.

A vendéglátásban szintén kedvező folyamatok figyelhetők meg: a vendéglátóhelyek száma ugyan nem változott, árbevételük azonban 7,0%-kal nőtt.

Az utazások számának növekedése együtt járt az utazási kiadások bővülésével. A magyar lakosság többnapos külföldi és belföldi turisztikai utazásra összességében több mint 900 milliárd forintot fordított, ami 6–8%-os növekedést jelent 2016-hoz képest. A hazánkba látogató külföldiek kiadásai hasonló mértékben nőttek és meghaladták az 1800 milliárd forintot. Ezek a folyamatok az ország költségvetését is pozitívan befolyásolták, hiszen az utasforgalmi egyenleg 3,3 milliárd euróval javította a nemzetközi fizetési mérleget.

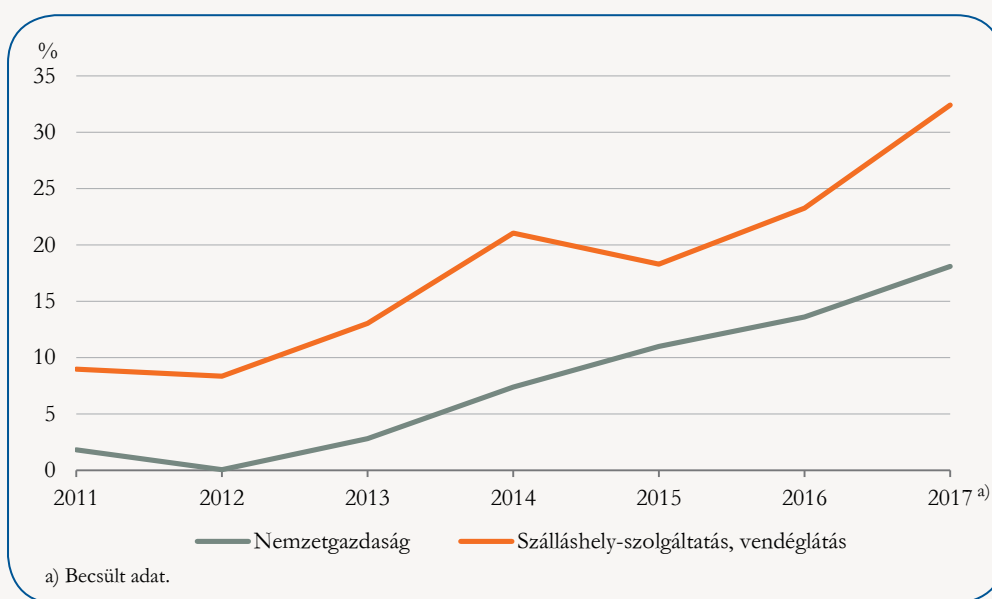
1. A szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás helye a nemzetgazdaságban

1.1. Makrogazdasági jellemzők

Előzetes becslések szerint a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás bruttó hozzáadott értékkel mért teljesítménye – változatlan áron – 2017-ben is jelentősen (7,4%-kal) nőtt, így ismét meghaladta a GDP átlagos növekedési ütemét. Az ágazat teljesítménye 2013 óta folyamatosan nő.

1. ábra

A nemzetgazdaság és a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás bruttó hozzáadott értékének változása 2010-hez képest
(2010. évi változatlan áras adatokból számítva)

Több nemzetközi szervezet közösen fejlesztette ki a turizmus-szatellitszámlák harmonizált rendszerét, amelynek segítségével a turizmus átfogó gazdasági teljesítménye mérhetővé válik, és kimutatható a turizmusra jellemző ágazatok kibocsátásának és hozzáadott értékének aránya a teljes nemzetgazdaságból. A turizmus-szatellitszámlákkal összeállított adatok egyértelmű és világos képet nyújtanak a gazdasági döntéshozók és a turizmusban működő vállalatok számára is. A turizmus-szatellitszámlák összeállítása után egyrészt lehetőség nyílik annak elemzésére, hogy az adott országban milyen módon változik a turisztikai kereslet, másrészt megfigyelhető ennek a kínálatra gyakorolt hatása, valamint nyomon követhető a turizmussal kapcsolatos tevékenységek eredménye a gazdaság más ágazataiban. A turizmushoz köthető ágazatok GDP-hez való közvetlen hozzájárulása a 2010. évi 5,4-ről 2015-re elérte a 6,0%-ot. (A témakörrel kapcsolatos további adatok megtalálhatók [Turizmus-szatellitszámlák, 2014–2015](#) című kiadványban.)

1.2. Szervezeti, jogi keretek, működési környezet

A turizmus alapágazataiban (szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás, utazásközvetítés, -szervezés) közel 27 ezer társas, valamint 48 ezer egyéni **vállalkozást** tartottak nyilván 2017. december 31-én. A társas vállalkozások többsége (közel 22 ezer) kft.-ként működött.

A társas vállalkozások száma 700-zal, 2,6%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest, miközben az egyéni vállalkozások száma kissé emelkedett (3,4%-kal). Ez a változás hasonló a nemzetgazdasági adatokhoz.

1.3. Foglalkoztatás és kereset

2017-ben a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén a vállalkozások az előző évhez képest 1,8%-kal kevesebb, 189 ezer főt **foglalkoztattak**¹⁾, miközben a nemzetgazdaságban foglalkoztatottak száma 1,6%-kal emelkedett.

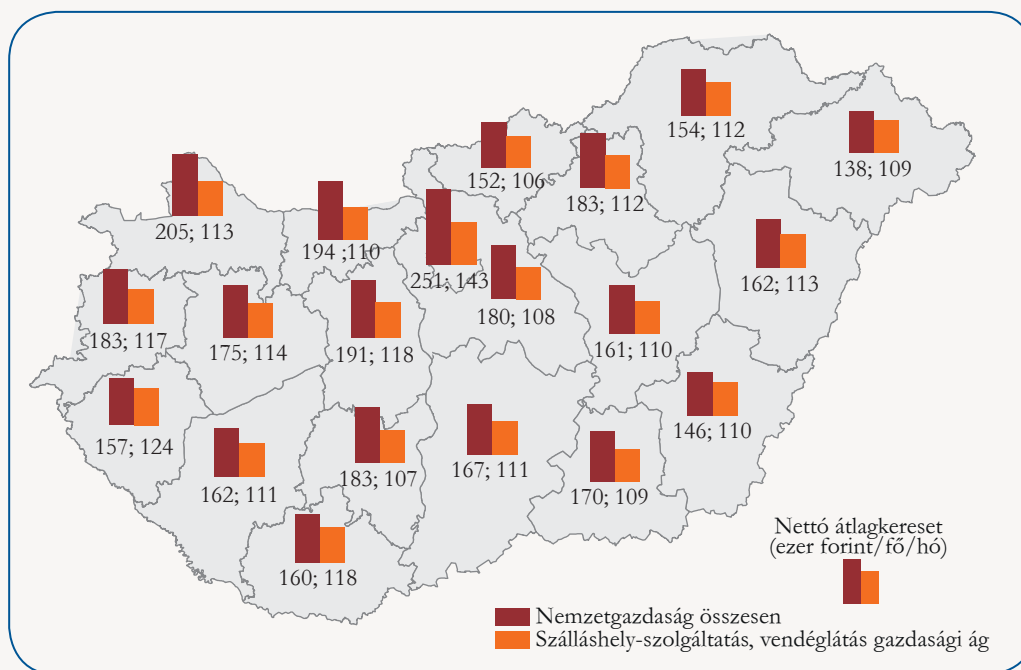
A fentiekkel ellentétes folyamat rajzolódik ki, ha az annál szűkebb létszámú **alkalmazottak**²⁾ körét vizsgáljuk, számuk a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén 96 ezer főt tett ki és 7,2%-kal nőtt 2016-hoz képest.

A munkaerőpiaci részesedést tekintve a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás adta a foglalkoztatottak 4,3%-át és az alkalmazásban állók 3,2%-át.

Változatlanul alacsony a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén dolgozók havi **bruttó átlagkeresete**: az év során mért 14%-os növekedéssel is mindössze 189 ezer forintot ért el. A növekedés 1 százalékponttal, az átlagkereset összege 110 ezer forinttal maradt el a nemzetgazdasági átlagtól.

2. ábra

A nemzetgazdaságban és a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátásban alkalmazásban állók havi nettó átlagkeresete, 2017

A **nettó átlagkereset** 126 ezer forint volt a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátásban, ezen belül a fizikai foglalkozásúak 110 ezer, a szellemi foglalkozásúak 179 ezer forintot kerestek. Összességében a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén alkalmazásban állók átlagkeresete volt a második legalacsonyabb az ágazatok közül, a nemzetgazdasági átlag kétharmadát sem érte el, egyedül a humán egészségügyi, szociális ellátási (Q) ágazatban volt kevesebb.

¹⁾ Foglalkoztatott: az, aki az adott héten legalább 1 órányi, jövedelmet biztosító munkát végzett, illetve rendelkezett olyan munkahellyel, ahonnan átmenetileg (betegség, szabadság stb. miatt) távol volt.

²⁾ Alkalmazott: az a munkavállaló, aki a munkáltatóval munkavégzésre irányuló jogviszonyban áll, és munkaszerződése, munkamegállapodása alapján havi átlagban, munkadíj ellenében legalább 60 munkaóra teljesítésére kötelezett, függetlenül attól, hogy foglalkoztatása a munkáltatónál főállásban vagy ún. további munkaviszonyban történik.

1.4. Az árak változása

Miközben a teljes nemzetgazdaságban a fogyasztóiár-színvonal kisebb mértékben emelkedett (2,4%), a szálláshely-szolgáltatást, illetve vendéglátást folytató vállalkozások továbbra is számottevő – 2017-ben 3,9, illetve 3,4%-os – árnövekedést realizáltak.

A forint euróhoz viszonyított éves átlagos árfolyama kismértékben, 0,7%-kal erősödött 2017-ben (309,2 forint/euró). A forint erősödése olcsóbbá tette a külföldi utazásokat a hazai lakosság számára, ugyanakkor az euróövezetből érkező turisták részére kevésbé kedvező forintvásárlási lehetőséget biztosított.

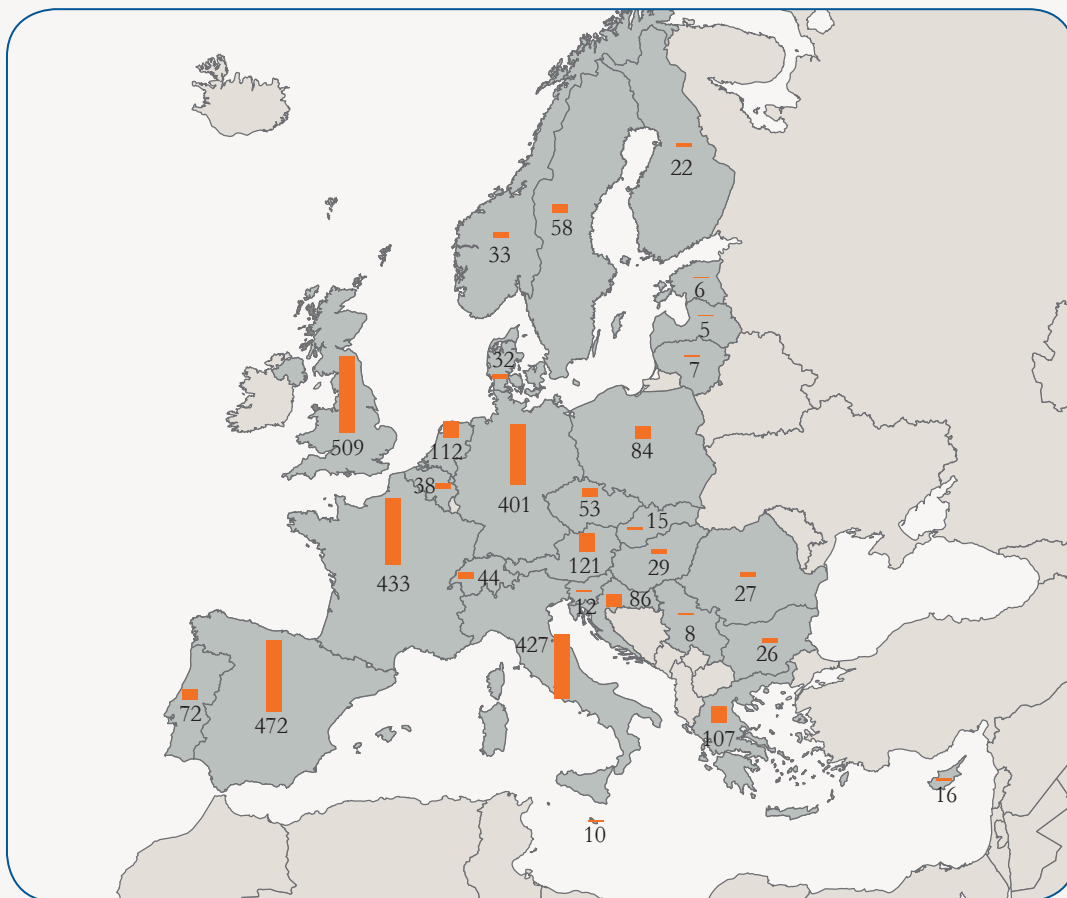
2. Nemzetközi kitekintés

2017-ben az Eurostat adatai alapján az Európai Unió³⁾ országaiban a **vendégéjszakák** száma emelkedett (4,0%), így a turisztikai szálláshelyek által regisztrált vendégéjszakák száma meghaladta a 3,2 milliárdot. 2015 óta folyamatos a növekedés a tagállamok összesített forgalmában, amit elsősorban a külföldi vendégek által eltöltött vendégéjszakák számának emelkedése generált.

2016-hoz hasonlóan a vendégéjszakák több mint kétharmadát öt uniós tagországban – az Egyesült Királyságban, Spanyolországban, Franciaországban, Olaszországban, illetve Németországban – töltötték el az utazók. Az említett országokban a regisztrált éjszakák száma egyaránt meghaladta a 400 milliót. A legnagyobb növekedést az Egyesült Királyságban és Lettországban mérték. Magyarországon a kereskedelmi és a nem üzleti célú szálláshelyeken⁴⁾ összesen 29 millió vendégéjszakát regisztráltak, 9,1%-kal többet, mint 2016-ban.

3. ábra

Néhány európai ország vendégforgalma a turisztikai szálláshelyeken, millió vendégéjszaka, 2017

³⁾ Az Eurostat adatbázisában a 2018.05.17-én rendelkezésre álló adatok alapján (Írország adata nélkül).

⁴⁾ A magyarországi adatok a kereskedelmi és a nem üzleti céllal üzemeltetett szálláshelyek adatait tartalmazzák. Az egyes európai uniós országok szálláshelyadatainak lefedettsége eltérhet.

A turisztikai szálláshelyek vendégforgalma csak Luxemburgban, Norvégiában és Svájcban csökkent. A külföldi vendég-éjszakák aránya a teljes vendégforgalmon belül az unióban átlagosan 48% volt, a legmagasabb (90% fölötti) Máltán, Cipruson és Horvátországban, míg Romániában, Lengyelországban és Németországban csak minden ötödik éjszakát töltötték el a **határon túlról érkezők**.

Cipruson és Máltán a szállodai szolgáltatás a legkedveltebb a **vendégek körében**, a hotelekben eltöltött vendégéjszakák aránya 97% fölött volt. Az üdülési és egyéb rövid tartózkodásra szolgáló szálláshelyek (pl. apartman, bungaló, falusi ház) népszerűsége leginkább Horvátországban magas, minden második vendégéjszakát itt töltenek el. Emellett még az Egyesült Királyságban is népszerű ez a szálláshelyi forma (45%), és az európai országok közt itt a legmagasabb a vendégérkezések száma (4,3 millió fő). Ebbe az ágazatba tartoznak az apartmanok, bungalók, amelyek népszerűsége több év óta töretlen, vendégforgalmuk folyamatosan nő. A kempingek látogatottsága Dániában a legmagasabb, minden harmadik vendégéjszakát táborhelyen vagy kamionparkban töltenek el az odalátogatók.

Az ENSZ Turisztikai Világszervezetének (UNWTO)⁵⁾ előzetes becsült adatai szerint a **külföldi turisták száma** 2017-ben összesen 1,3 milliárd volt világszerte, 87 millióval több, mint 2016-ban, így a nemzetköziturista-érkezések 7%-kal nőttek. A növekedés Európában volt a legnagyobb (több mint 8%) a mediterrán térségnek köszönhetően, de Afrikából is 8%-os gyarapodást jeleztek. Ázsia és az óceániai térség 6, a Közel-Kelet 5, az amerikai kontinens pedig 3%-kal több turistát vonzott. A korábbi években tapasztalt visszaesések megszűntek, illetve a feltörekvő piacokon (brazília, orosz) a jelentős idegenforgalom a gazdaság élénkülését okozta. A legtöbb turisztikai bevételt Kína könyvelhette el, 258 milliárd dollár értékben, a második helyen az Egyesült Államok áll, 135 milliárd dollárral, amelyet sorrendben Németország, az Egyesült Királyság és Franciaország követett.

3. A lakosság többnapos belföldi turisztikai utazásai

2017-ben a magyar lakosság 50%-a vett részt legalább egy alkalommal többnapos belföldi turisztikai célú utazáson, 1–3 éjszakás utat 42, ennél hosszabb időtartamú utazást 25%-a tett. Az **utazásban való részvételt** tekintve jelentősek a különbségek a lakóhely településének nagysága és régiója, a lakosság iskolai végzettsége, gazdasági aktivitása, életkora és legfőképpen a háztartások vagyoni helyzete között.

A Budapesten és Pest megyében, Közép-, illetve Nyugat-Dunántúlon és a Dél-Alföldön élők turizmusban való részvétele meghaladta az 50%-ot, az ország más területein élők esetében elmaradt attól. Míg ez az arány 2016-ban Észak-Alföld lakóinál a 42%-ot sem érte el, addig 2017-ben 45% fölé emelkedett. A fővárosban élők gyakrabban engedhetik meg maguknak a többnapos belföldi utazásokat, mint a kisebb települések lakói. A budapesti lakosok turizmusban való részvétele 55-ről 63%-ra emelkedett 2016-hoz képest.

2016-hoz hasonlóan 2017-ben is a felsőfokú végzettségűek több mint kétharmada, a középfokú végzettséggel rendelkezők 50, az alacsony fokú végzettségűek 29%-a utazott el turisztikai céllal.

A munkaerőpiaci státusz tekintetében a dolgozók és a tanulók 57, illetve 52%-a utazott belföldre, a nyugdíjasok esetében ez az arány 39% volt.

Az utazási aktivitás szoros kapcsolatban van a háztartások anyagi helyzetével. A hétvégi házzal, nyaralóval rendelkező háztartásban élők 80%-a látogatott el hosszabb időre saját nyaralójába vagy más típusú szálláshelyre. A személygépkocsit használó háztartásokban élők 60%-a, míg a személygépkocsival nem rendelkező háztartásokban élők közül csak minden harmadik személy tett többnapos belföldi utazást.

2017-ben a lakosság 14 millió **utazás** során mintegy 58 millió napot töltött el többnapos utazáson, 0,4, illetve 1,8%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. A négy és annál több éjszakás, valamint a rövidebb, hétvégi típusú tartózkodások száma és átlagos időtartama egyaránt csökkent, ugyanakkor a rövidebb, hétvégi látogatások 2017-ben is népszerűbbek voltak, mint a hosszabb belföldi utazások.

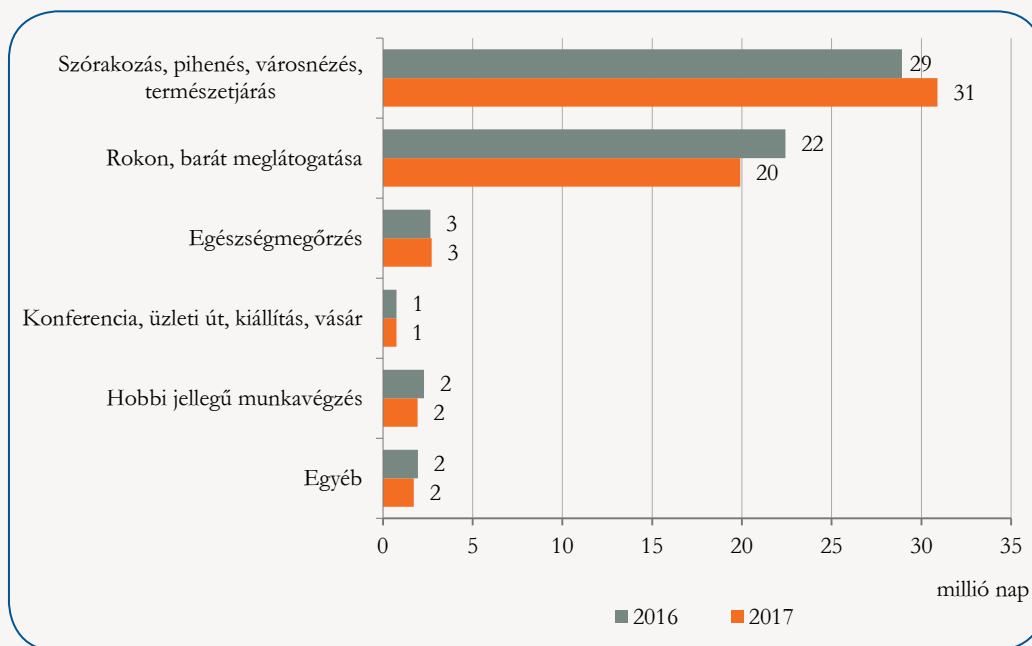
⁵⁾ UNWTO World Tourism Barometer Volume 16 Advance Release January 2018.

Az **eltöltött idő** tekintetében az utazások 88%-ára szórakozás, pihenés vagy ismerős meglátogatása miatt került sor. Az egy évvel korábbihoz képest az ilyen jellegű utak száma nőtt, az ismerős- és rokonlátogatásoké csökkent. Az egészségmegőrzésnek 4,7, a hobbi jellegű munkavégzésnek 3,3%-os volt a részesedése 2017 során. Az utazások időtartama (hétvégi típusú vagy ennél hosszabb) nagymértékben függ a motivációs arányoktól, illetve a felkeresett terület, régió jellegétől.

Az alacsony költséssel járó utazások száma, amelyek során jellemzően kevés turisztikai szolgáltatást vettek igénybe az utazók (ismerős meglátogatása, hobbi jellegű munka), az előző évhez képest kismértékben csökkent ugyan, de az utazásokon eltöltött idő részaránya még így is eléri a 38%-ot. Ugyanakkor turisztikai szempontból kedvező jelenség, hogy a nagyobb turisztikai költséssel járó utazások száma negyedik éve nő.

4. ábra

A többnapos belföldi utazásokon eltöltött idő fő motivációk szerint

Az utazások motivációjával szorosan összefügg az **igénybe vett szállás típusa**, ugyanis a rokonok, ismerősök meglátogatása során gyakran ők biztosítják a szállást is. Az üdülési célú vagy hobbimunka miatt tett utak esetében a saját második otthon szerepe kiemelkedő. A kereskedelmi szálláshelyek közül 2017-ben is a szállodák voltak a legnépszerűbbek, ahol az eltöltött idő aránya 30-ról 32%-ra emelkedett.

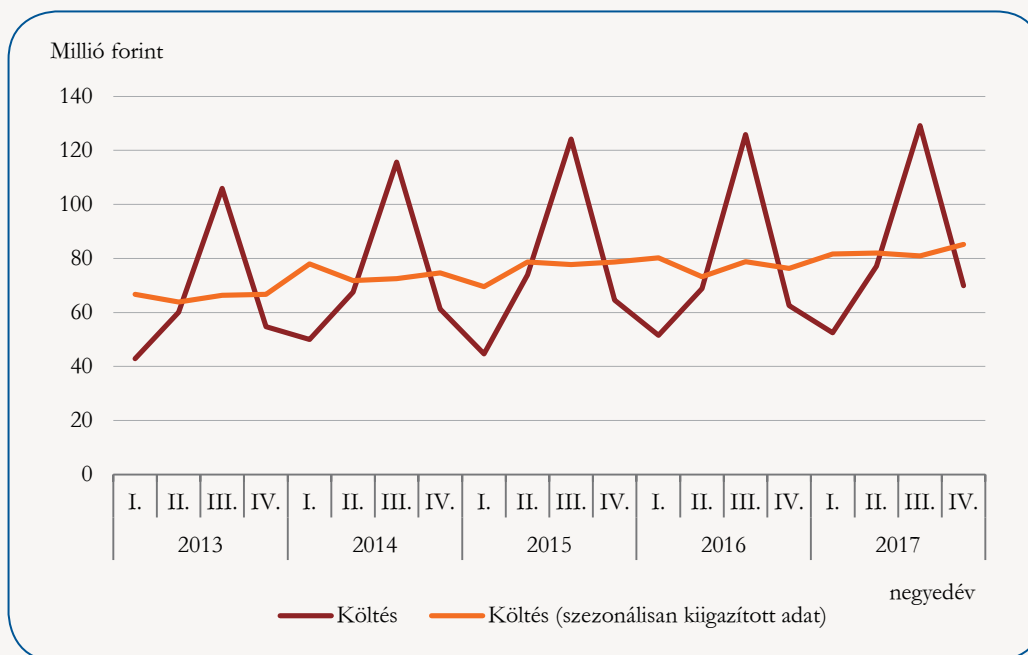
Az utazások több mint háromnegyedénél személygépkocsit, 11%-ánál autóbust, 9,0%-ánál vonatot vettek igénybe az utazók.

2017-ben a többnapos belföldi turisztikai utakra a lakosság 329 milliárd **forintot fordított**, folyó áron 6,4%-kal többet, mint 2016-ban. Az egy utazó egy napjára jutó költség 2016-hoz képest 8,4%-kal nőtt, így meghaladta az 5600 forintot. A mutató értéke kiemelkedően magas, 11 200 forint volt a wellness (egészségmegőrzés) típusú utak esetében, de a szórakozási, pihenési célból tett utaknál is megközelítette a 7400 forintot. A legkisebb anyagi ráfordítással az ismerős meglátogatása, illetve a hobbimunka miatti utazások jártak.

A belföldi turisztikai fogyasztás szerkezete nem változott jelentősen, a kiadások 46%-át szálláshelyi szolgáltatásokra, 19%-át éttermi étkezésre, illetve élelmiszerek vásárlására, 17%-át közlekedésre (beleszámítva az üzemanyag-vásárlásokat is) fordították a hazai turisták.

5. ábra

**A lakosság turisztikai célú kiadásai a többnapos belföldi utakon,
szezónálisan kiigazított adatokkal**

3.1. A négy és annál több éjszakás belföldi turisztikai utak jellemzői

2017-ben a legalább négyéjszakás távolléttel járó utazásokon a lakosság 25%-a **vett részt**, hasonlóan az előző évhez.

A munkaerőpiaci státus szerint a dolgozók 25, a tanulók 27, a nyugdíjasok 21%-a tett négy és annál több éjszakás utazást az év során.

Az iskolai végzettség alapján is jelentős a különbség a turizmusban való részvételben, 2017-ben a felsőfokú végzettségűek 37, a középfokúak 21, az alacsonyabbok 14%-a utazott el az ország más részére.

A hétvégi házzal, nyaralóval rendelkezők fele, a többiek negyede legalább egyszer tett hosszabb időtartamra utazást turisztikai célból. A személygépkocsival rendelkezőknek – csakúgy, mint a hétvégi házzal, nyaralóval rendelkezőknek – nagyobbak az utazási lehetőségeik.

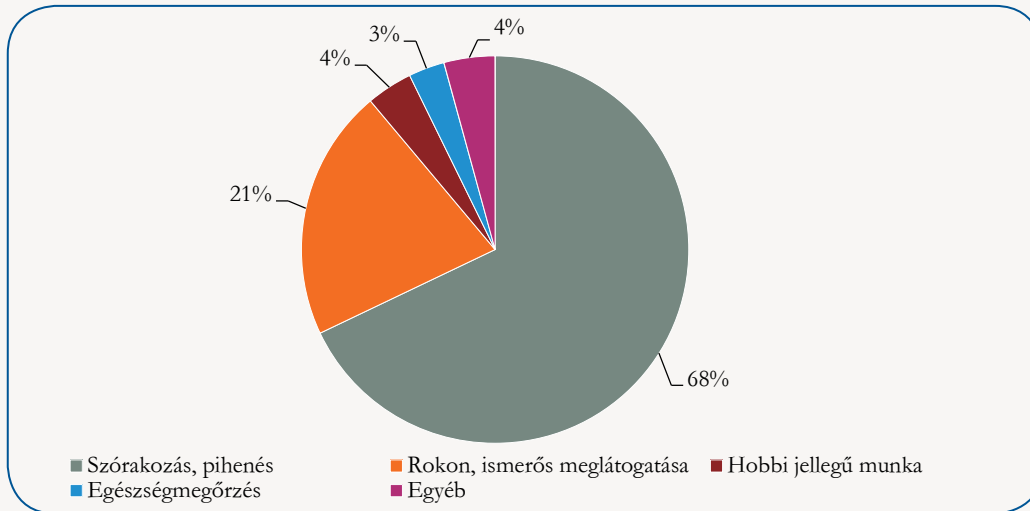
2017-ben a 3,6 millió **utazás** során a turisták összesen 25 millió napot töltöttek el, ami az utazások számát tekintve 3,3, az eltöltött idő vonatkozásában 3,8%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. Az átlagos tartózkodási idő az előző évhez hasonlóan 7 nap volt.

A hosszú időtartamú utazásokat erős **szezónális ingadozás** jellemzi, az eltöltött idő több mint fele a III. negyedévre koncentrálódott. A rokonlátogatási célú, illetve a wellnessutak esetében kevésbé meghatározó a szezonális ingadozás, mint az egyéb szabadidős célú utaknál.

A négy és annál több éjszakás utazások legfontosabb **motivációja** a pihenés, üdülés és az ismerősök meglátogatása volt, az eltöltött idő 88%-a ezekhez a célokhoz kapcsolódott. Ezen belül a rokon- és barátlátogatások visszaszorulása mellett előtérbe került az üdülés, szórakozás, pihenés. Emellett számottevő részarányt képviselnek a más kikapcsolódási célú (egészségmegőrzés, hobbimunka) utazások is.

6. ábra

A négy és annál több éjszakás belföldi utazásokon töltött idő megoszlása az utazás fő célja szerint, 2017

A belföldi utazásra fordított idő 45%-át az ún. nem fizetős **szálláshelyen** (saját nyaralóban, második otthonban vagy ismerős által biztosított szálláson) töltötték az utazók, szállodát 33%-uk vett igénybe. A panziók részesedése 7,5, az egyéb (magán-) szálláshelyeké 6,3% volt.

A négy és annál több éjszakás utazásokon a lakosság 131 milliárd forintot **költött**, 1,6 milliárd forinttal kevesebbet az előző évinél. A kiadások 50%-át szállásra, 22%-át étkezésre, 13%-át közlekedésre fordították. Az egy utazó egy napjára jutó kiadás értéke 2,7%-os növekedést követően meghaladta az 5000 forintot.

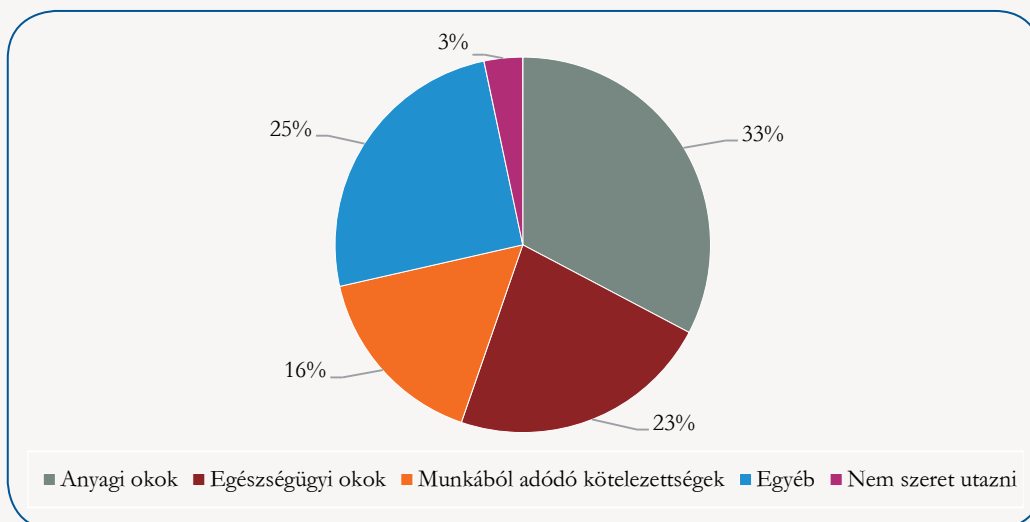
Amennyiben a turisztikai költést a rokonlátogatás, illetve a hobbimunka miatt megtett utak nélkül vizsgáljuk, akkor 2017-ben 0,6%-os a növekedés országos szinten. A rövid (1–3 éjszakás) utazások esetében az átlagosnál jóval nagyobb mértékben, 17,1 %-kal nőtt a turisztikai célú költés az előző évhez képest.

3.2. Az utazásból való kimaradás okai

2017-ben a magyar lakosság fele nem utazott el turisztikai célú, többnapos utazásra. 10-ből 3 esetben az indok az anyagi lehetőségek hiánya, ami nagy területi különbséget takar. A turizmusból kimaradók közül a Nyugat-Dunántúlon élők 25, az Észak-Magyarországon lakók 33, a Dél-Alföldön élők 40%-a hivatkozott anyagi okokra. A nem utazók aránya egészségügyi problémák és a munkából adódó kötelezettségek miatt országos szinten 23, illetve 16% volt.

7. ábra

Az utazásból való kimaradás megoszlása azok oka szerint, 2017

4. A lakosság külföldi utazásai

4.1. A külföldre tett utazások száma és főbb jellemzői

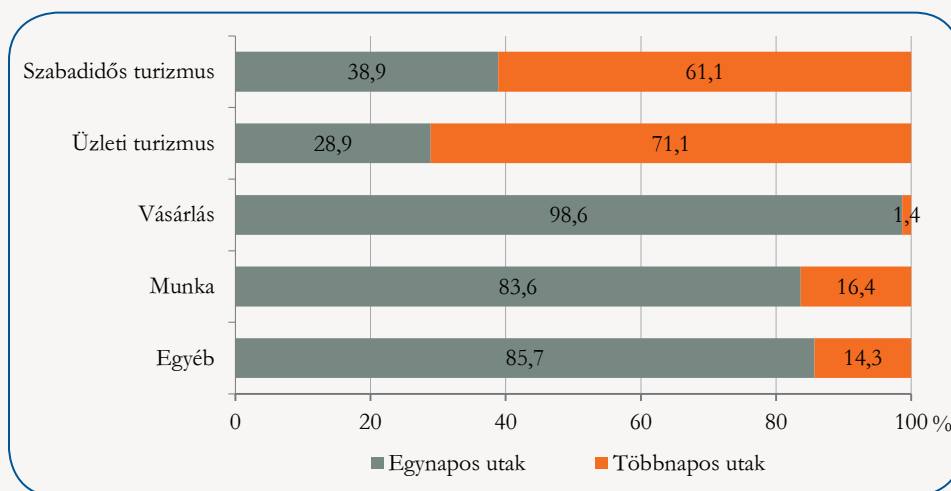
2017-ben a lakosság 20 millió alkalommal, az előző évihez képest 7,4%-kal többször utazott külföldre, főként az osztrák és a szlovák határszakaszokon, illetve a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtéren keresztül. Az egynapos utak száma 8,1, a többnaposoké 6,3%-kal nőtt. Az utazások egyharmada szabadidős vagy üzleti célú, további harmaduk vásárlási, kevesebb mint 30%-uk munkavégzési, tanulási, illetve egyéb motivációjú volt.

Az utazások 63%-a (13 millió alkalom) **egynapos** időtartamú volt, de ezek közül csak minden harmadik, azaz közel 4 millió volt szabadidős motivációjú. A legnépszerűbb célországok Ausztria és Szlovákia voltak, ebbe a két országba irányult az egynapos turisztikai célú utazások mintegy négyötöde. A munkavégzési célú utak⁶⁾ száma másfélszeresére emelkedett, míg a vásárlási célú külföldi utak száma 14%-kal csökkent az előző évhez viszonyítva.

A **többnapos** utazások 83%-a (6,3 millió alkalom) volt szabadidős célú, számuk 7,6%-kal nőtt az előző évhez képest. A szabadidős célú külföldi utazások túlnyomó része üdülés, városnézés, rokon- és barátlátogatás volt. Az üzleti céllal tett utazások aránya 6,0% volt, számuk a korábbi évek növekedését követően 2017-ben 8,1%-kal csökkent az előző évhez képest, de még így sem érte el a 2010. évi szintet.

8. ábra

A külföldre tett utazások megoszlása motiváció szerint, 2017

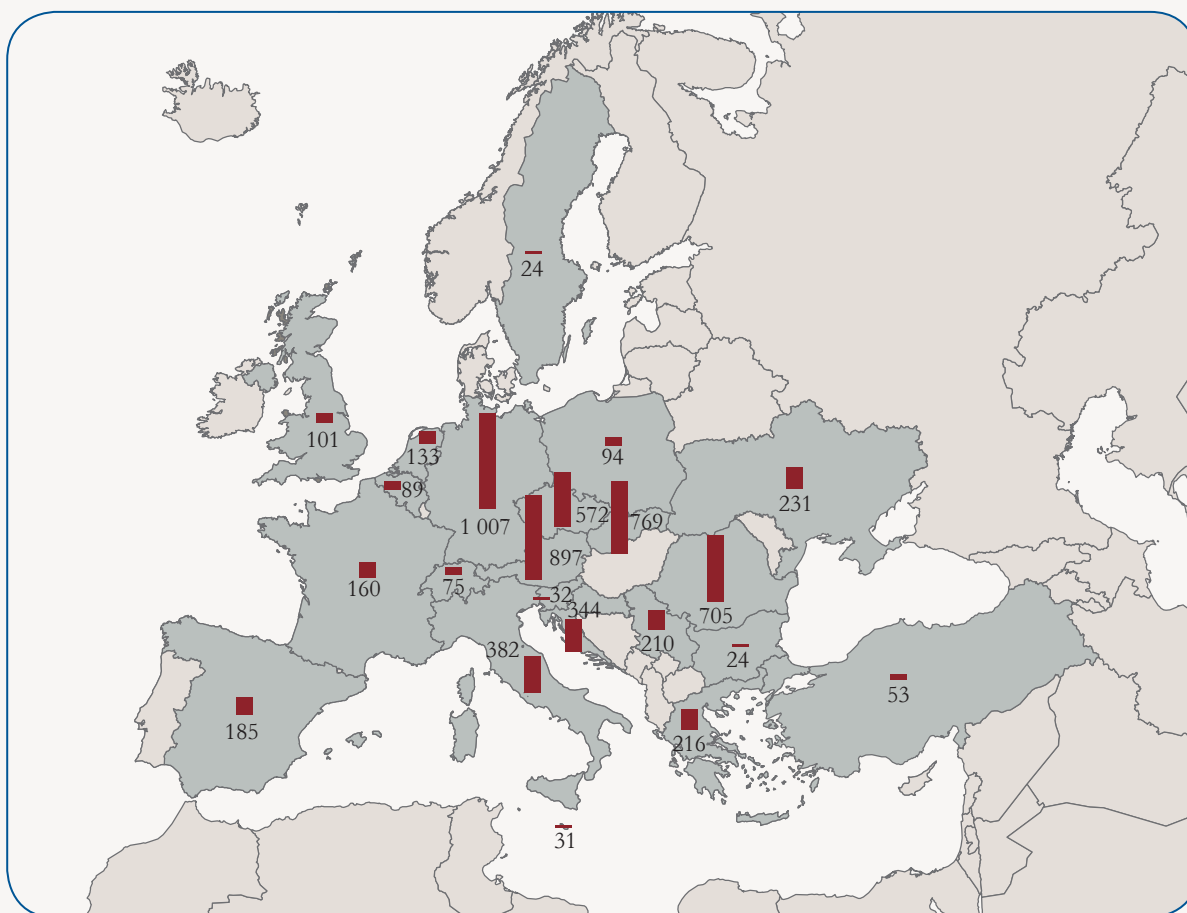
A magyar lakosság külföldre tett többnapos szabadidős célú utazásainak több mint a felében (53%) fizetős **szálláshelyeken**, ezen belül főként szállodában vagy panzióban szállt meg. A nem fizetős szálláshelyet választók túlnyomó többsége barátoknál, rokonoknál lakott. Az utazások háromnegyedét közúton, az üzleti utak közel kétharmadát repülővel tették meg.

A turisztikai motivációjú többnapos utazások úti célja – a szomszédos **országok** mellett – elsősorban Németország, Csehország, Olaszország és Görögország volt. Az utazások több mint nyolctizede az Európai Unió valamely országába irányult, közel minden harmadik utazás Németországba vagy Ausztriába. Az első számú Európán kívüli desztináció az Egyesült Államok volt, amely a célországok rangsorában a 18. helyet foglalta el 2017-ben.

⁶⁾ A munkavégzési célú utazások esetében is csak azon utazók adatait vesszük figyelembe, akiknek a szokásos lakókönyve Magyarországon található.

9. ábra

Az európai országokba tett többnapos turisztikai utak száma, ezer utazás, 2017*

* A nem jelzett országok esetében az utazások száma nem éri el a 10 ezret.

2017-ben a lakosság összesen 57 millió napot **töltött külföldön**, 4,7%-kal többet, mint 2016-ban. Az összes külföldön töltött idő több mint kétharmada kapcsolódott a szabadidős turizmushoz, míg 15%-a munkavégzési célból történt. Folytatódott az átlagos tartózkodási idő rövidülése, 2010-ben egy többnapos utazás átlagos hossza még 11,1 nap, míg 2017-ben már csak 5,9 nap volt. A tartózkodási idő csökkenését okozhatja, hogy a repülőjegyárak mérséklődésével elérhetővé vált az, hogy többször is utazhassanak a turisták, akár rövidebb időtartamra is. A hétvégi típusú (2–4 napos) és a hosszan tartó utazások esetén ezzel szemben nőtt a tartózkodási idő.

A szabadidős céllal tett, éjszakázás nélküli utazások több mint kétharmada városi, egynegyede vidéki (folyópart, tópart stb.) **úti célú** volt. A 2012. évi értékhez viszonyítva csökkent a városlátogatások aránya, míg a vidékre tett utaké nőtt. A többnapos szabadidős utazások 58%-ának város, 18%-ának vidék volt az úti célja, minden hetediket tengerpartra tették a magyarok. Az egynapos utak esetében is hasonló tendencia figyelhető meg. A városlátogatók aránya csökkent, míg a vidéki utazások száma nőtt. Hegyvidékre, dombságra a korábbinál több egynapos utazást tettek a magyarok.

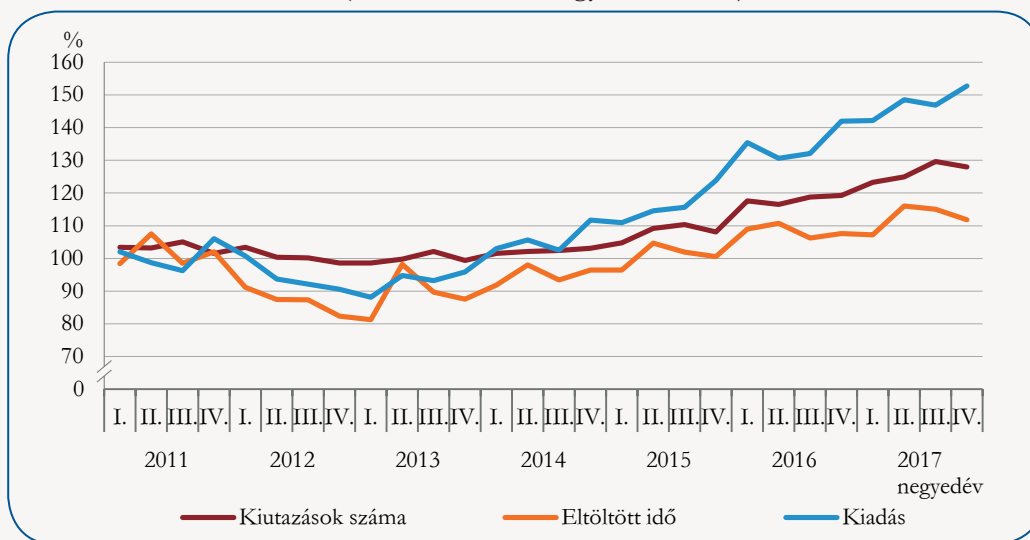
A többnapos, egyénileg (nem utazási irodán keresztül) szervezett utazások ötödénél **interneten foglalták le** a fő közlekedési eszközt, közel negyedénél pedig a szállást. Az előző évhez képest az online foglalás több mint másfélszeresére nőtt. Az üdülési célból kiutazók között 2017-ben kissé magasabb volt a férfiak aránya, elsősorban a munkavégzési, illetve az üzleti célú utak miatt. A látogatók több mint fele a 35–54 éves korosztályba tartozott, míg ötödük 25–34 év közötti volt.

4.2. A külföldi utazáshoz kapcsolódó költség

2017-ben a magyar lakosság 816 milliárd forintot költött el külföldön, 9,9%-kal többet, mint 2016-ban. A teljes összeg kétharmadát (543 milliárd forintot) szabadidős célú utazásokon fizették ki, túlnyomó része a többnapos utazásokhoz kapcsolódott. A **szabadidős célú utazások** kiadásai éves szinten 11%-kal emelkedtek a többnapos utak élénkülésének köszönhetően. Az egy- és a többnapos turisztikai költségek együttesen minden negyedévben bővültek az előző év azonos időszakához képest. Egy fő egy napon átlagosan 14 300 forintot költött, 5,0%-kal többet, mint 2016-ban. Az egy napra jutó költség az éjszakázás nélküli utak esetében 12 500, a többnapos utaknál 14 800 forint volt.

10. ábra

Külföldi utazásokhoz kapcsolódó főbb mutatók szezonálisan kiigazítva
(2010. évi azonos negyedév=100%)

Az **egynapos utakhoz kapcsolódó kiadások összege** 2017-ben 13%-kal emelkedett, és 159 milliárd forintot tett ki, amelynek nagyobb részét (97 milliárd forintot) vásárlási célú utakon költötték el. A **többnapos utakhoz** kapcsolódó kiadás 9,2%-kal nőtt, és 657 milliárd forint volt, amelynek 90%-át szabadidős és üzleti célú utakon költötték el. A kiadások közel negyede a Németországba és Ausztriába tett utazások során realizálódott. A kiadások több, mint egyötödét szálláshely- és vendéglátó szolgáltatások igénybevétele, 30%-át élelmiszer, ital, üzemanyag és tartós árucikkek vásárlására fordították az utazók.

5. A külföldiek magyarországi utazásai

5.1. A külföldiek magyarországi utazásainak főbb jellemzői

Az elmúlt években ingadozó mértékű, de egyértelműen pozitív tendencia figyelhető meg a külföldi beutazásokat illetően. A 2010. évi adatokhoz viszonyítva az elmúlt 7 évben 38%-kal nőtt a külföldi beutazások száma, ezen belül az egynapos utazásoké 29, a többnapos utaké 66%-kal növekedett.

2010-ben a több napra látogatók aránya 24% volt, 2017-ben ez az arány már 29% körül mozgott. Az 1–3 éjszakás utazást tevők részaránya a 2010. évi 12-ről szintén jelentős változással 17%-ra nőtt 2017-ben. A hosszabb tartózkodások esetén kevésbé hangsúlyos az eltolódás, de stabilan 11–12% környékén ingadozik.

Az elmúlt években az átlagos tartózkodási idő hossza 2,3 és 2,5 nap között ingadozott. 2015-ben volt a leghosszabb (2,5 nap), az utóbbi 2 évben 2,3 napot tett ki. A többnapos, Magyarországra tett külföldi utak átlagos tartózkodási ideje a 2010-ben eltöltött 6,9 napról 2017-ben 5,4 napra mérséklődött.

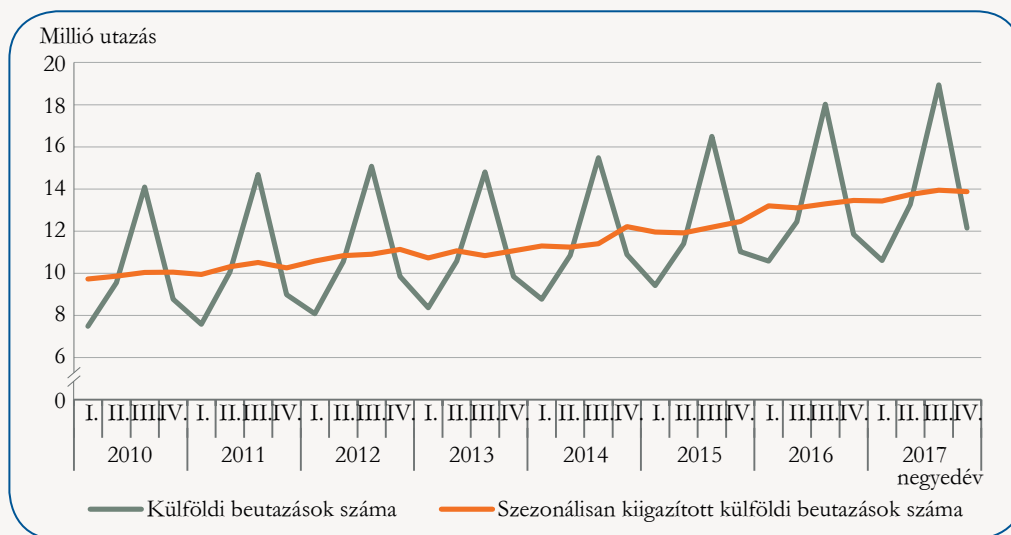
A külföldiek kiadásai az utóbbi években bár csökkenő ütemben, de tovább növekedtek: 2015-ben 10, 2016-ban 7,3, 2017-ben 6,3%-kal, a látogatószámok előző években tapasztalt emelkedése (5,1 és 9,4%), valamint a 2017. évi csökkenő mértékű 3,9%-os bővülése mellett.

2017-ben a külföldiek 39 millió egynapos és 16 millió többnapos utazást tettek Magyarországra. Az érkezések számának 3,9%-os növekedésével 2 millióval több külföldi beutazás történt, mint az előző évben.

2017-ben az egynapos utak mellett a több napra tett utak száma is közel hasonló mértékben emelkedett.

11. ábra

A Magyarországra tett utazások száma szezonálisan kiigazított adatokkal

A külföldi látogatók 96%-a az európai országokból, 81%-a az Európai Unióból, 69%-a a szomszédos országokból érkezett. A szomszédos országok állampolgárai néhány százalékos növekedés mellett 38 millió alkalommal utaztak hazánkba, ebből a románok és szlovákok 11–11 millió alkalommal.

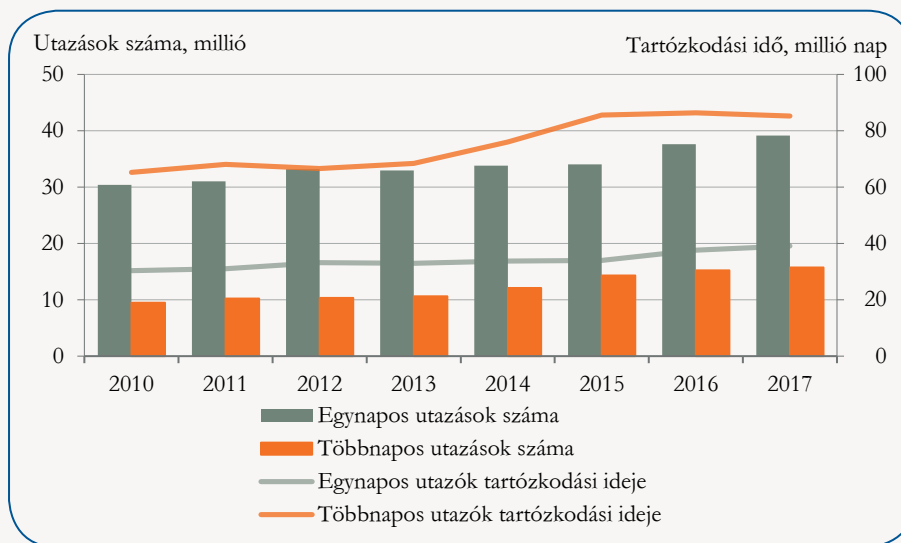
Az ország elhelyezkedéséből, a szomszédos országokkal bonyolított szoros gazdasági és társadalmi kapcsolataiból adódóan a külföldi beutazások 90%-a közúton, hajón és vasúton történt. A látogatók további egytizede⁷⁾ repülővel – a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtérre – érkezett, akik főként az Európai Unióból (54%), ezen belül jelentős számban az Egyesült Királyságból (12%), az Ibériai-félszigetről – Spanyolországból vagy Portugáliából – (6%), valamint Olaszországból (5%) jöttek. Az Egyesült Államokból a látogatók 12%-a érkezett.

A turisztikai becslések alapján a **repülővel érkező külföldiek** 5,4 millió utazást tettek hazánkba. A legtöbben az Egyesült Államokból (675 ezer fő), az Egyesült Királyságból (636 ezer fő), Spanyolországból, illetve Portugáliából (317 ezer fő), Olaszországból és Franciaországból (288 és 212 ezer fő) jöttek. A kiemelt küldő országok közül legnagyobb mértékben az Egyesült Királyságból beutazók érkezései emelkedtek (23%-kal), az olaszok 19, a spanyolok és a portugálok együttesen 13%-kal több repülő utat tettek hazánkba. A légi úton érkezők 84%-a szabadidő eltöltés céljából látogatott hazánkba. A repülővel érkezők átlagos tartózkodási ideje többszöröse (6,3 nap) a közúton érkezőkének (1,8 nap). 2016-hoz képest 11,4%-kal csökkent a repülő utakhoz kapcsolódó átlagos tartózkodás hossza, elsődlegesen a rokon- és barátlátogatások, üzleti utazások rövidülése miatt. A leghosszabb időt – 6,4%-os emelkedéssel – a tanulók (82 nap) töltötték nálunk, a legkevesebbet az üzleti utazók (4,1 nap) és az egyéb céllal érkezők (3,4 nap).

⁷⁾ Alapsokasági becslések alapján.

12. ábra

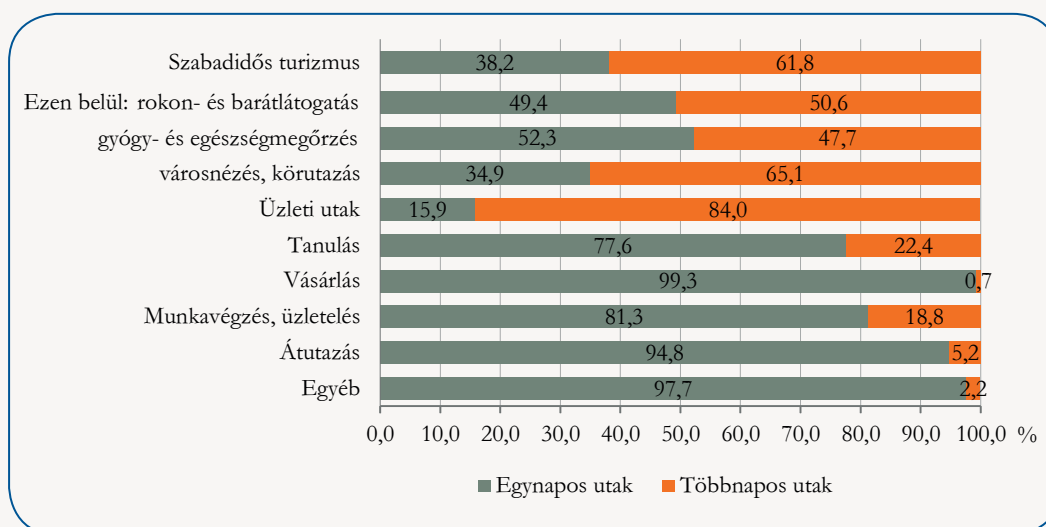
A Magyarországra tett utazások száma és az azok során eltöltött idő

Az **egy napra tett utazások** száma 4,1%-kal növekedett, ezen belül a szabadidős célú utaké 3,9, az átutazásoké 5,4%-kal bővült, míg a vásárlási célú utak száma 2,9%-kal elmaradt a 2016. évihez képest. A leggyakoribb utazási célok az egynapos látogatásokon belül az átutazás (44%), a vásárlási (26%) és a munkavégzés, üzletelési (6%) utak voltak. Az egynapos utak egyötöde szabadidős célú utazás, főként rokon- és barátlátogatások, városnézések, egészségturisztikai- és gyógyászati szolgáltatások igénybevétele. A szabadidős programokra hazánkba érkezők közel kétötöde – 3 millió fő – szlovák, 29 és 19%-uk osztrák és román állampolgár volt. A románok egynapos szabadidős utazásai esetében a leggyakoribb látogatási célok egyike a rokon- és barátlátogatás, amely az utak közel 60%-át képviselte. A szlovákok 28%-a, az osztrákok nagyjából egytizede tett ilyen jellegű látogatást. Az osztrákok főként az egynapos városnézéseket, emellett az egészségturisztikai célú utazásokat preferálták hazánkban.

13. ábra

A külföldiek egynapos és többnapos magyarországi utazásainak aránya az utazás célja szerint, 2017

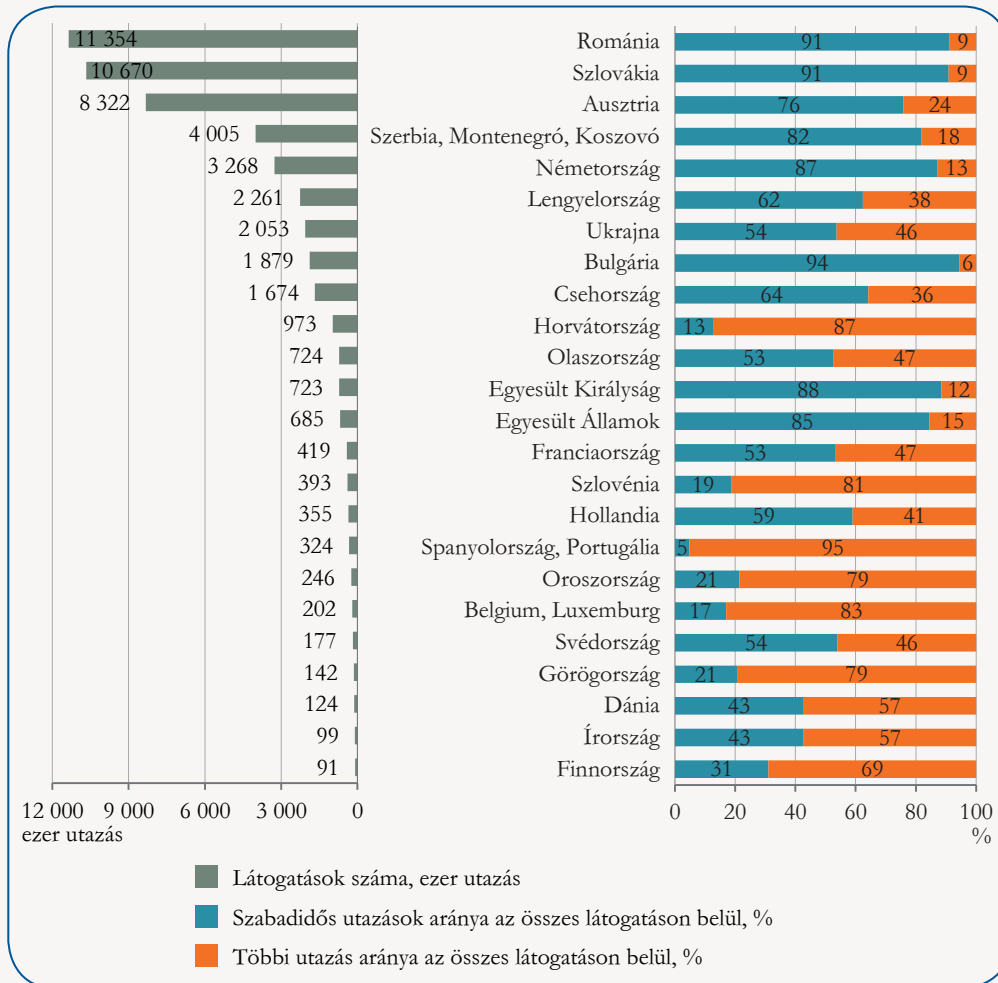
2017-ben a Magyarországra tett **többnapos utazások** száma 3,5%-kal, 16 millió utazásra nőtt. A városnéző utak, körutazások száma számottevően gyarapodott (16%), míg a rokon- és barátlátogatásoké az előző évi jelentős, közel 25%-os látogatószám-visszaesést követően ismét tovább apadt. 8,2%-os csökkenés mellett a rokon- és barátlátogatási célú utazások száma a 2010. évi szintre esett vissza.

A több napra látogatók Romániából, Németországból és Szlovákiából (2,5, 2,1, 1,8 millióan) érkeztek a legnagyobb számban. A szabadidős célú utak aránya az említett országok esetében – a 2016. évihez képest – jelentős, 81, 79, illetve 86% volt. A többnapos utazások szabadidős célú eltöltése számos további ország esetében kimagasló, a csehek, az osztrákok, valamint a britek esetében 97, 91, 90% volt.

A szabadidős utazások száma 6,0%-kal nőtt, az üzleti utazásoké 9,9%-kal mérséklődött az előző évhez képest. 2017-ben a többnapos átutazások, munkavégzés, üzletelés és egyéb célú utak számának csökkenése figyelhető meg.

14. ábra

A külföldiek magyarországi utazásainak a száma és motiváció szerinti megoszlása, 2017

2017-ben a külföldiek 124 millió napot töltöttek el Magyarországon. Az **összes tartózkodási idő** nagysága nem változott az előző évhez mérten.

A Magyarországon eltöltött idő közel kétharmada kapcsolódott a szabadidős turizmushoz. A hazánkba érkező külföldiek városnézésre, körutazásra az idejük 15, rokon- és barátlátogatásokra 13, gyógy- és egészségturizmusra 8%-át fordították. Az összes tartózkodási idő 15%-a átutazási céllal történt.

Az egynapos látogatók 39, a több napra érkezők 85 millió napot töltöttek el Magyarországon. Az egynapos utak száma 4,1%-kal emelkedett, a többnapos látogatásoké 1,3%-kal csökkent.

2017-ben a szabadidős utazások alkalmával eltöltött idő átlagos hossza – az előző évhez hasonlóan – változatlanul 3,8 nap maradt. Az üzleti utazások hossza 2017-ben tovább csökkent 3,6-ról 3,5 napra. A gyógy- és egészségmegőrzési célú utazások hossza 4,0 napra, a rokon- és barátlátogatások 9,1%-os csökkenéssel, 3,4 napra rövidültek.

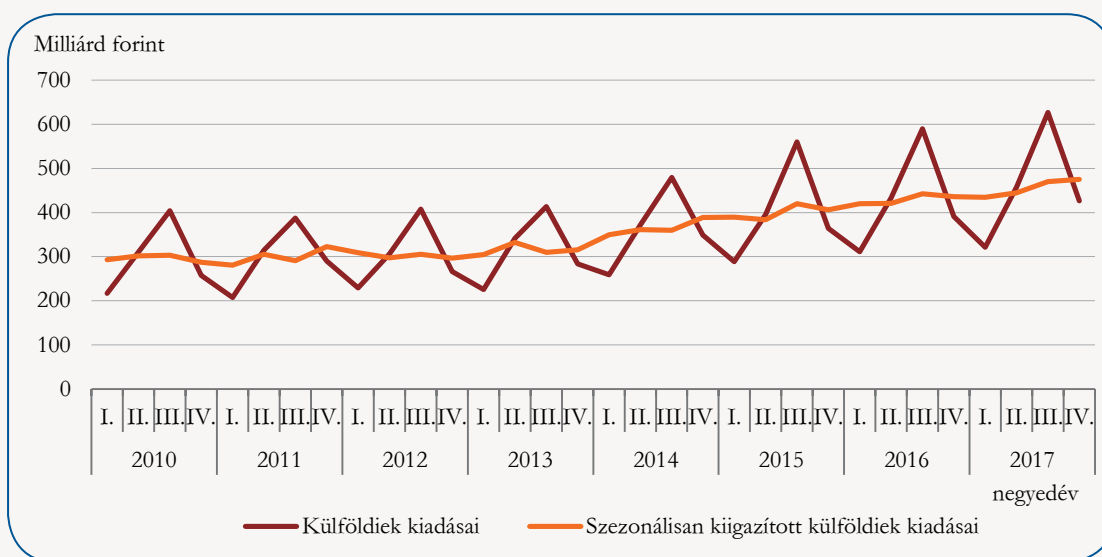
A többnapos utazásokon részt vevők átlagosan 5,4 napot tartózkodtak Magyarországon, 4,6%-kal kevesebbet, mint az előző évben. A szabadidős utakra szánt idő hossza 5,5 napra rövidült. Ezen belül a gyógy- és egészségturisztikai szolgáltatások igénybevételének ideje és a rokon- és barátlátogatások hossza csökkent a leginkább.

5.2. A külföldiek magyarországi utazásaihoz kapcsolódó kiadások

2017-ben a hazánkba látogató külföldiek kiadásai 6,3%-kal, 1832 milliárd forintra nőttek az előző évhez képest, miközben a látogatások száma ennél kisebb mértékben bővült.

15. ábra

A külföldiek magyarországi látogatásaihoz kapcsolódó kiadások alakulása
a szezonálisan kiigazított adatokkal

A külföldiek kiadásainak 69%-a (1261 milliárd forint) a szabadidős célú utazásokhoz kapcsolódott, amelyek a látogatások 39%-át tették ki. Az üzleti utakhoz köthető kiadások aránya 7% volt, 8,5%-os kiadáscsökkenés mellett. A városnézők, körutazók 2017-ben 520 milliárd forintot költöttek hazánkban, kiadásuk összege 15%-kal emelkedett. A gyógy- és egészségturizmushoz kapcsolódó kiadások 1,3%-kal nőttek, miközben a rokon- és barátlátogatások alkalmával kiadott összeg 0,6%-kal mérséklődött.

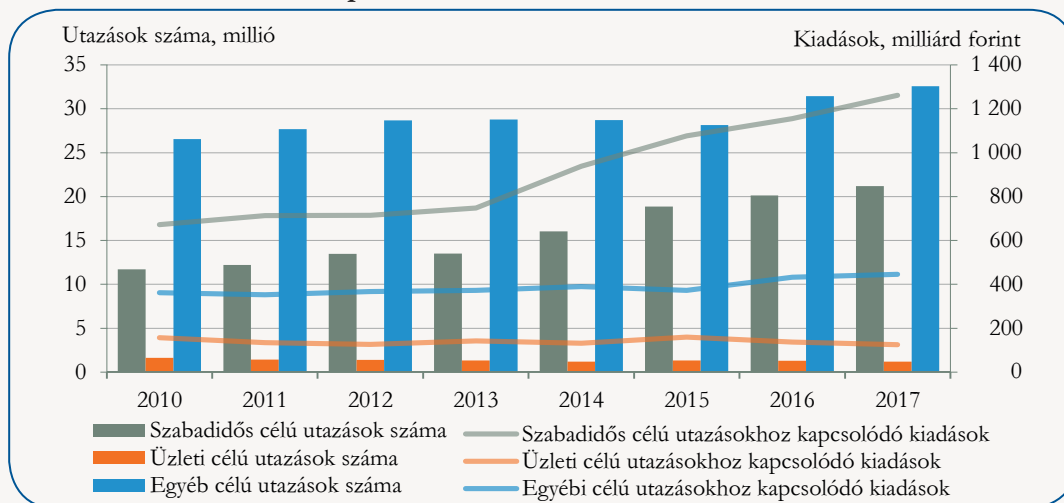
A légi úton érkezők egy fő egy napjára jutó költsége (24 900 forint) több mint kétszerese a közúton érkezőkének (10 900 forint). Ezen belül az egy főre jutó napi költség összege a körutazó, városnéző céllal érkezőknél volt a legmagasabb (32 900 forint), a rokon- és barátlátogatásra érkezőknél a legalacsonyabb (11 600 forint).

Az **egynapos utazások** alkalmával a külföldi látogatók 467 milliárd forintot költöttek el hazánkban, ami az összes külföldiektől származó bevétel 25%-a. Az előző évhez képest összesen 7,9%-kal gyarapodott ez az összeg. Ennél jóval nagyobb mértékben nőtt az üdülések, saját ingatlant felkeresők és a rokon- és barátlátogatásokhoz kapcsolható kiadások mértéke. A szabadidős kiadások bővülése mellett az egynapos vásárlások, átutazások során költött összeg is növekedett. A külföldi utazók vásárlási céllal 171, átutazáshoz kapcsolódóan 104, munkavégzés, üzletelés során 92 milliárd forintot költöttek, ami 5 és 11% közötti növekedést jelent 2016-hoz képest.

A szomszédos országokból érkezők egynapos utazásaikon 418 milliárd forintot költöttek, ami a külföldi látogatók egynapos utazásaihoz kapcsolódó kiadások 90%-át teszi ki. Ebből az osztrákok 109, a szlovákok 91, a románok 79 milliárd forintért vásároltak termékeket és szolgáltatásokat. Az egynapos szabadidős célú kiadások összege 94 milliárd forint volt. Az egy napra látogatók átlagos napi egy főre jutó kiadásainak összege 11 900 forint volt, 400 forinttal magasabb, mint 2016-ban.

16. ábra

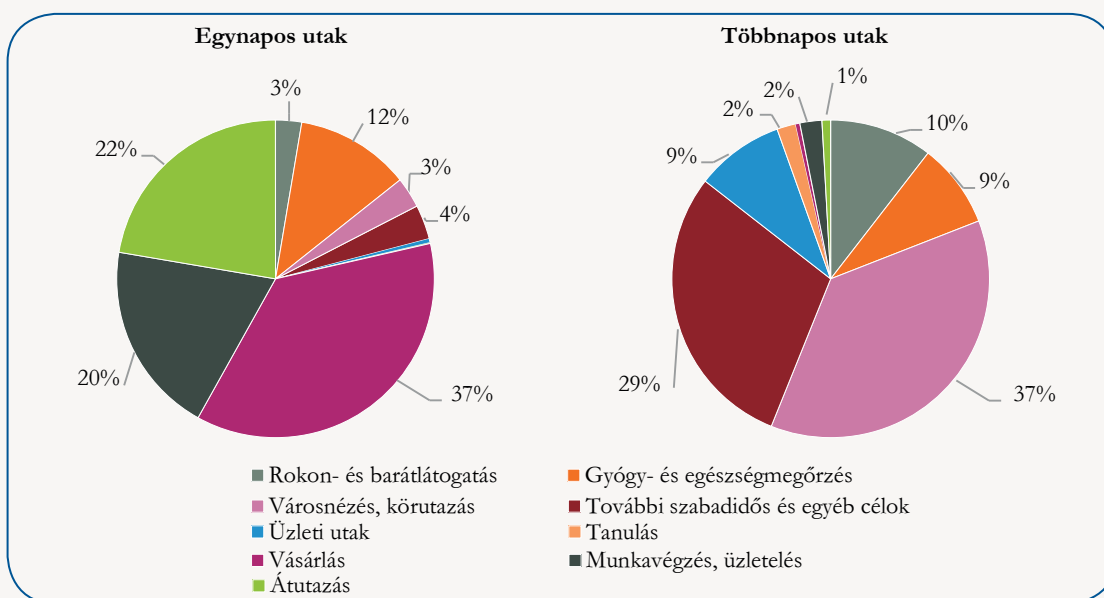
A külföldiek magyarországi utazásainak a száma és az azokhoz kapcsolódó kiadások kiemelt motivációk szerint

2017-ben a **többnapos utazásokon részt vevők** kiadásainak összege az előző évhez mérten 5,7%-kal **1365 milliárd forintra** nőtt. A többnapos kiadások 86%-a (1167 milliárd forint) a **szabadidős** utazásokhoz kapcsolódott, az üzleti céllal érkezők közel 123 milliárd forintot költöttek. A kiadások összege az előbbieknél 9,0%-kal bővült, míg az üzleti utazók kiadásai 8,5%-kal csökkentek. A többnapos utazások kiadásainak 13%-a a Németországból, 9,9%-a az Egyesült Államokból, 7,2%-a az Egyesült Királyságból, 5,8%-a az Ausztriából, 5,7%-a a Romániából érkezőktől származott.

17. ábra

A külföldiek egy- és többnapos magyarországi utazásaihoz kapcsolódó kiadásainak a megoszlása kiemelt motivációk szerint, 2017

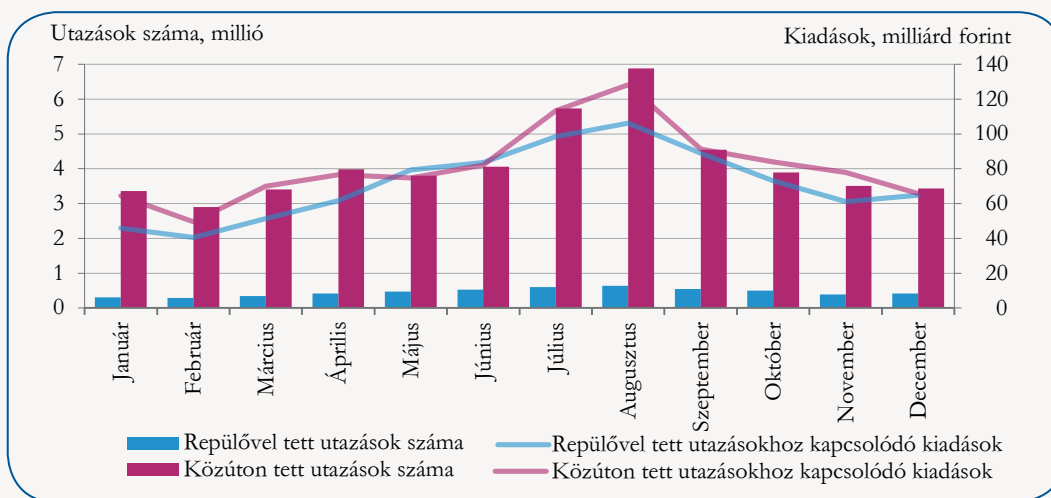

A **több napra érkező** külföldiek napi, egy főre jutó átlagos kiadásainak összege 7,1%-kal, 16 000 forintra nőtt 2017-ben.

A szabadidős célú utazásokhoz kapcsolódóan naponta átlagosan 16 300 forint az egy főre jutó kiadások összege (900 forinttal több, mint az előző évben), az üzleti utazások átlagköltése 4,0%-kal, 31 300 forintra nőtt.

18. ábra

A külföldiek magyarországi utazásainak a száma és a kapcsolódó kiadások az érkezés módja szerint, 2017

A látogatók fogyasztási szerkezete az egy- és a többnapos utazások esetén az utazás célja és a hozzájuk kapcsolódó kiadások eltérő szerkezete miatt jelentősen eltérő. Az egynapos utakhoz kapcsolódó kiadások 21%-át élelmiszer-vásárlásra, 39%-át egyéb árucikkekre fordították. Az üzemanyag-kiadások, valamint a szálláshely- és vendéglátó-szolgáltatások aránya – amelyből a vendéglátás a számba vehető kiadáselem – 7,3 és 7,9% volt. Az egynapos utak esetében az egyéb árucikk és élelmiszer-vásárlások aránya együttesen 1,4 százalékponttal csökkent, a gyógy- és egészségmegőrző kezelésekre kiadott összegek aránya 1,8 százalékponttal nőtt. A több napra látogatók a kiadásaik legnagyobb hányadát, 40%-át utazás és szállás igénybevételére (szálláshely- és vendéglátó-szolgáltatásokra), 22%-át élelmiszerre, itálra és egyéb árucikkekre, 15%-át közlekedésre költötték. A többnapos utaknál előző évhez viszonyítva a kulturális, sport- és egyéb turisztikai szolgáltatások részaránya 1,5%-kal nőtt, az üzemanyag- és élelmiszer-vásárlásoké minimális mértékben, 0,7 százalékponttal csökkent, míg a gyógy- és egészségmegőrző kezelésekre fordított összegek aránya változatlan maradt.

6. Szálláshely-szolgáltatás

2017-ben Magyarországon a turisztikai szálláshely-szolgáltatást nyújtó egységek 222 ezer szobát és 666 ezer férőhelyet kínáltak a vendégek számára. A férőhelyek több mint fele kereskedelmi szálláshelyeken, 37%-a üzleti célú egyéb szálláshelyeken, 10%-a nem üzleti célú (nonprofit) szálláshelyeken állt rendelkezésre.

Magyarországon a szálláshely-szolgáltatás területén profitorientált céllal, üzletszerű gazdasági tevékenységet folytatva működnek a kereskedelmi szálláshelyek és az üzleti célú egyéb szálláshelyek. A kizárólag szálláshely-szolgáltatás céljából létrehozott vagy használt **kereskedelmi szálláshelyek** közé tartoznak a szállodák, panziók, üdülőházak, közösségi szálláshelyek (korábban: turistaszállók, ifjúsági szállók) és a kempingek.

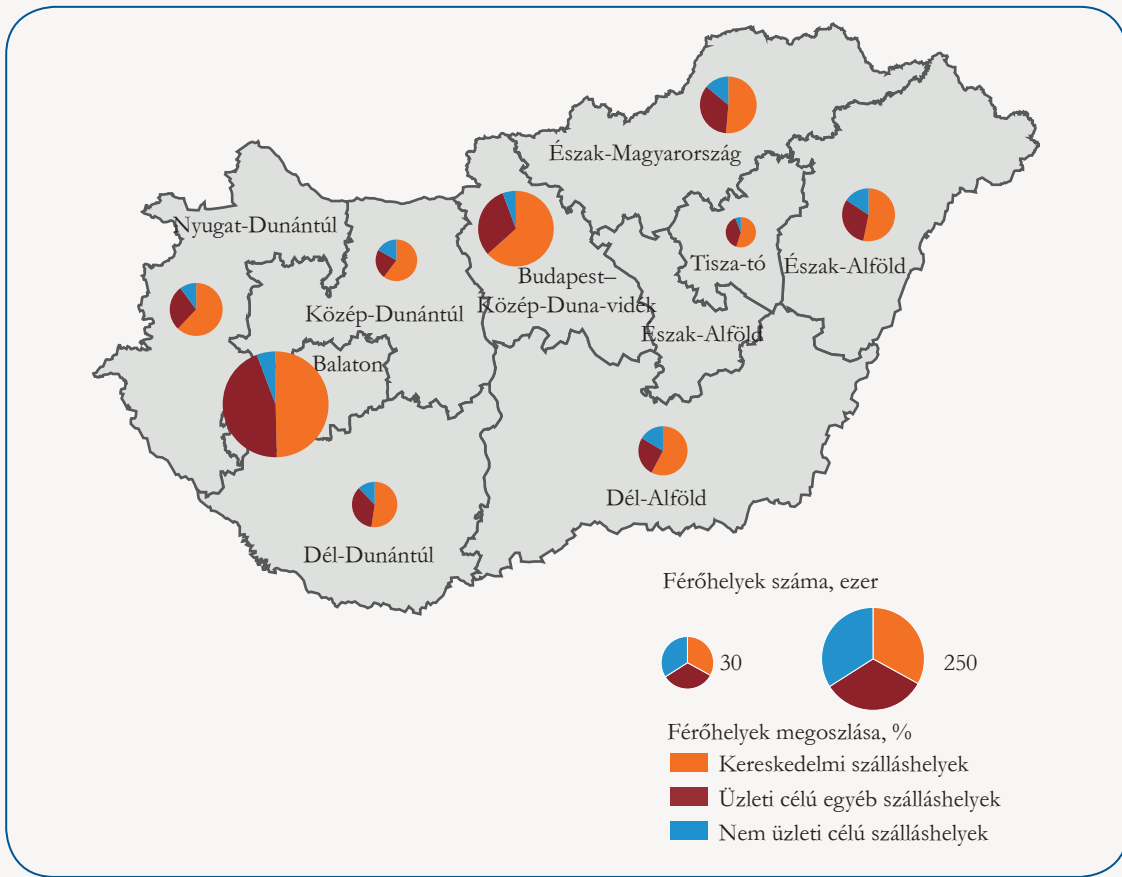
Az **üzleti célú egyéb** (2009-ig magán-) szálláshely-szolgáltatást a kereskedelmi szálláshelytípusokba nem tartozó, nem kizárólag szálláshely-szolgáltatás rendeltetéssel létesített önálló épületben vagy annak lehatárolt részében nyújtják a vendéglátók a vendégek részére. Ide tartoznak a falusi szálláshelyek is.

A nonprofit alapon működő **nem üzleti célú szálláshelyek** üdültetési és ifjúsági turisztikai céllal nyújtanak szálláshely-szolgáltatást. Ide soroljuk az üdülőket, gyermek- és ifjúsági táborokat, hegyi menedékházakat, pihenőházakat, illetve az alaptevékenységükön túl kiegészítő tevékenységet folytató diákokthonokat.

Bővebb információ a szálláshelytípusokról a módszertanban olvasható.

19. ábra

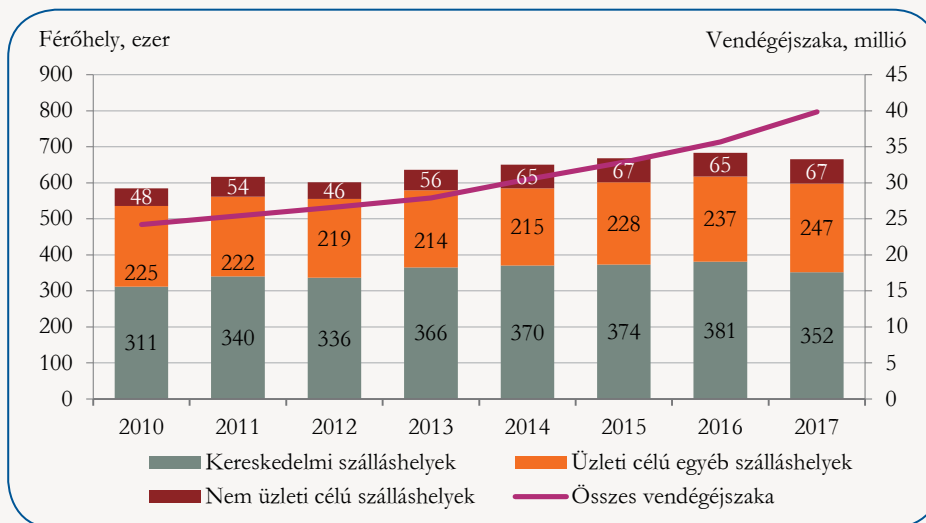
A szálláshelyek férőhelyeinek a száma és megoszlása turisztikai régióinként, 2017

A vendégéjszakában mért vendégforgalom 75%-a a kereskedelmi szálláshelyeken, 21%-a az egyéb szálláshelyeken, kevesebb mint 5%-a a nem üzleti célú szálláshelyeken realizálódott. Az egyéb szálláshelyeken töltött vendégéjszakák aránya 2013 óta folyamatosan emelkedik, 2013-ban és az azt megelőző években nem érte el a 15%-ot.

20. ábra

A szálláshelyek férőhelyeinek és összes vendégéjszakáinak az alakulása

6.1. Kereskedelmi szálláshelyek

2017. július végén 3411 kereskedelmi szálláshely több mint 98 ezer szobával és 352 ezer férőhellyel várta a vendégeket. A kempingek lakóegységeinek száma meghaladta a 34 ezret.

2017. július 31-én 1094 **szálloda** működött az országban, amelyek 62 ezer szobával és az összes kereskedelmi szálláshelyi férőhely 43%-ával (151 ezer férőhellyel) rendelkeztek. A működő egységek és férőhelyek száma kismértékben emelkedett 2016 azonos időpontjához képest. A működő szállodák száma közel 200-zal nőtt 2010-hez képest, ami a férőhelyek számában 22%-os emelkedést eredményezett.

2017 júliusában 1090 panzió, 30 ezer férőhellyel működött, amely a kereskedelmi szálláshelyek férőhely-kapacitásának 8,5%-a. A nyári hónapokban jelentős kapacitással rendelkeztek a kempingek, júliusban 257 egység, 88 ezer férőhellyel volt nyitva. A közösségi szálláshelyek és az üdülőházak együttes férőhely-kapacitása az összes kereskedelmi szálláshely férőhelyeinek kevesebb mint egyötödét tette ki.

A kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalmának évek óta tartó növekedése 2017-ben is folytatódott: 11,9 millió **vendég**, 29,8 millió **éjszakára** vette igénybe a hazai szálláshelyek szolgáltatásait, ami 6,9, illetve 7,7%-os növekedést jelent 2016-hoz képest.

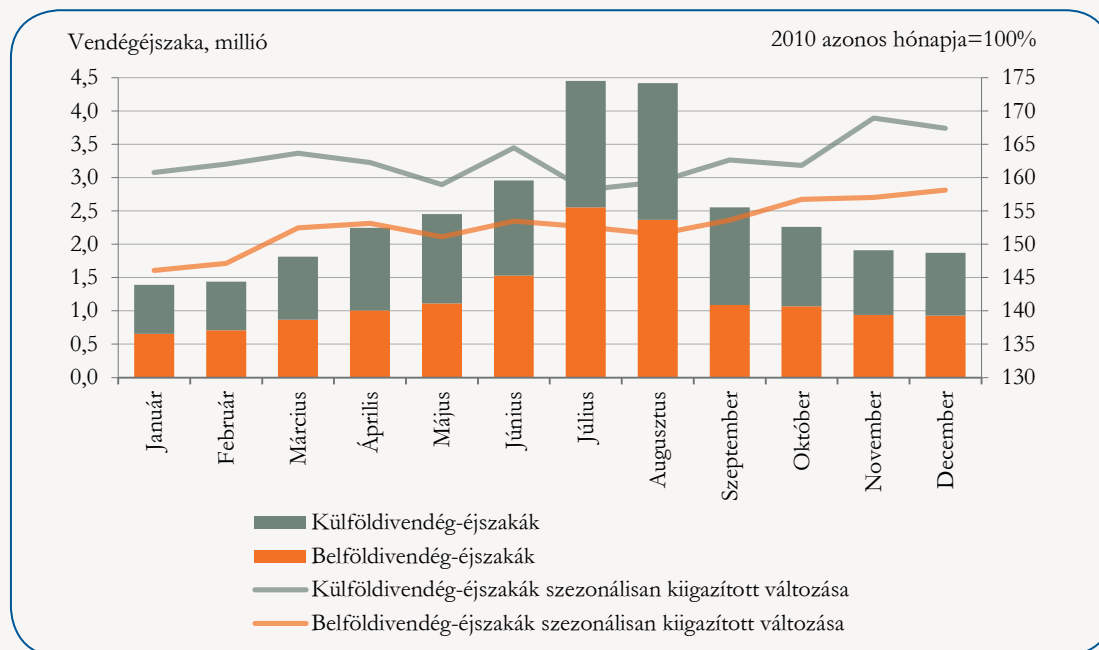
A kereskedelmi szálláshelyek vendégéjszakájában mért éves forgalmából fele-fele arányban részesedtek a külföldi és a belföldi vendégek. Az év során 9 olyan hónap volt, amikor a külföldi vendégéjszakák száma meghaladta a belföldiekét, a nyári hónapokban azonban a belföldi forgalom volt nagyobb.

2017-ben a kereskedelmi szálláshelyekre 5,7 millió **külföldi** vendég érkezett, és 14,9 millió éjszakát töltöttek el. Számuk 6,6, az általuk eltöltött vendégéjszakáké 8,3%-kal meghaladta az előző évit.

Bár a külföldi vendég-forgalom a belföldinél kiegyenlítettebb, így is csaknem felét a júniustól szeptemberig tartó időszakban regisztrálták a szálláshelyek. A vendégéjszakájában mért forgalom az év minden hónapjában meghaladta az előző év azonos időszakának forgalmát, négy hónapban kétszámjegyű volt a növekedés mértéke (10–22%).

21. ábra

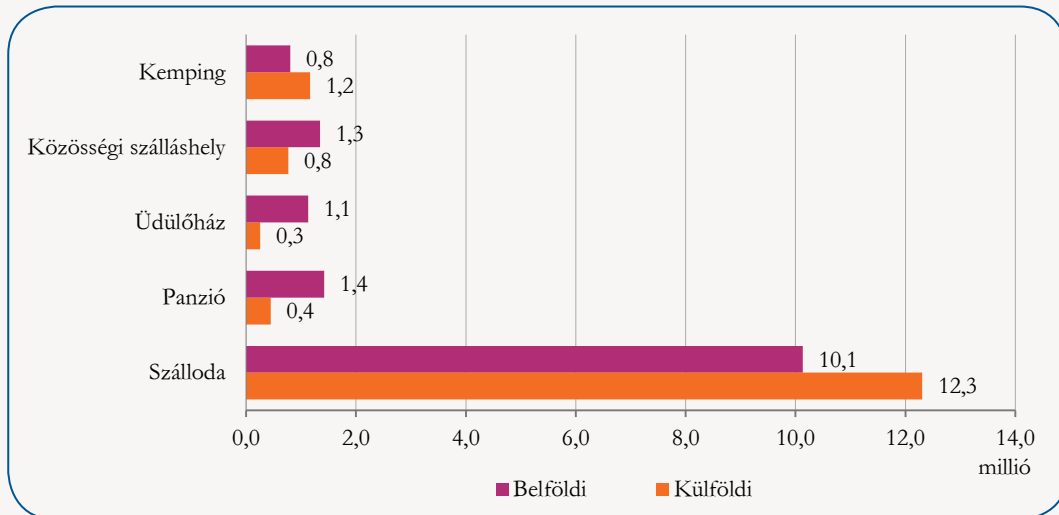
A kereskedelmi szálláshelyek vendégéjszakáinak a száma és szezonálisan kiigazított változása, 2017

A külföldi vendég-éjszakák száma valamennyi szállástípusban emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. Az üdülőházak, szállodák, kempingek 5–9, a közösségi szálláshelyek és a panziók 12%-os bővülést értek el. A külföldi vendégek túlnyomó része az előző évekhez hasonlóan szállodában szállt meg. Vendégéjszakáik 82%-a ebben a szállástípusban, ezen belül több mint harmada a minősített négy-csillagos egységekben realizálódott. A többi szállástípus részesedése a külföldi forgalomból csekély, 2–8% közötti volt. Közülük csak a kempingekben töltöttek több éjszakát (tízből hatot) a külföldiek, mint a belföldiek.

22. ábra

A kereskedelmi szálláshelyek vendégéjszakáinak a száma szállástípusonként, 2017

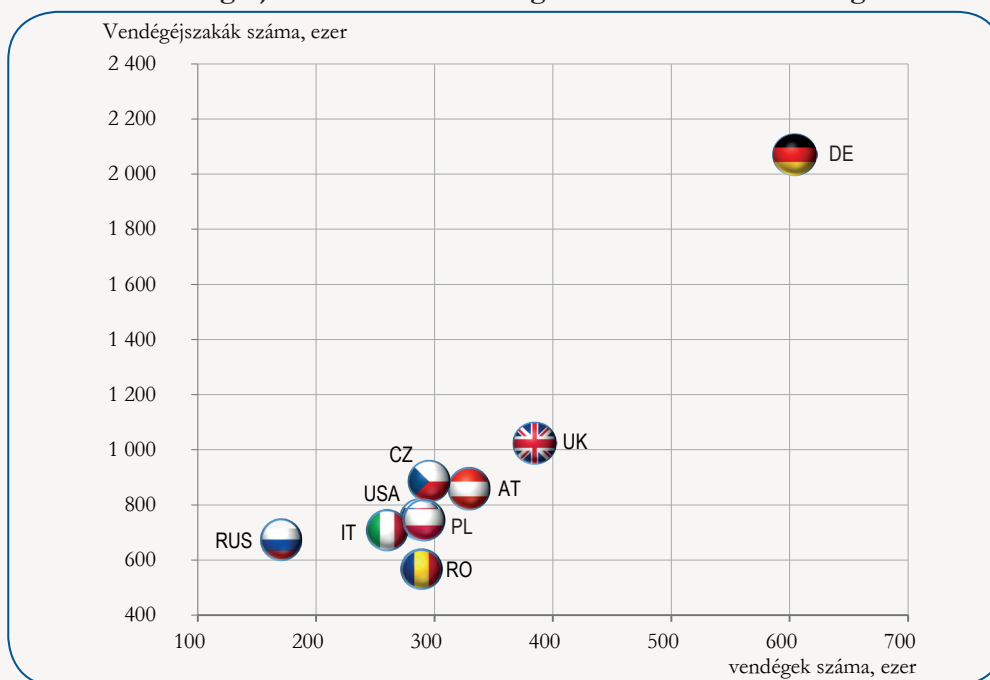
2017-ben a **földrészek és országok** szerinti külföldi vendég-összetétel nem változott lényegesen az előző évekhez képest. A vendégéjszakák több mint nyolctizedét az Európából, kétharmadát az Európai Unióból érkező vendégek töltötték el. Európából 4,4 millió vendég vette igénybe a hazai kereskedelmi szálláshelyeket, az általuk eltöltött éjszakák száma meghaladta a 12 milliót, ez 4,0, illetve 6,2%-os növekedést jelentett.

A külföldi vendég-éjszakák egyötödét az Európán kívüli földrészekről érkezők töltötték el, amiből a földrészek közül a legnagyobb súllyal, 1,6 millió vendégéjszakával az ázsiai országok részesedtek. Ez utóbbihoz legnagyobb mértékben Izrael és Kína járult hozzá, az onnan érkezőknél az előző évhez hasonlóan kiemelkedően magas, 30–34%-os bővülést mértek a kereskedelmi szálláshelyek.

Az évek óta tapasztalható csökkenés ellenére a vendégéjszakák száma alapján a legjelentősebb küldő piacunk továbbra is Németország (2,1 millió vendégéjszaka). Az ország külföldi forgalmának a hetedét, a balatoninak a harmadát adták a német vendégek. A további legjelentősebb küldő országok sorrendben az Egyesült Királyság, Csehország, Ausztria, Lengyelország és az Egyesült Államok voltak, amelyek együttesen a teljes külföldi vendégéjszaka-forgalom 29%-át tették ki. Közülük az Egyesült Államok esetében kétszámjegyű (10%), az Egyesült Királyság, Ausztria, Lengyelország és Csehország esetében egyszámjegyű (4–9%) élénkülés történt. 2017-ben az előbbieken felsorolt országokon kívül még az Olaszországból, Oroszországból és a Romániából érkező vendégek töltöttek el országunként több mint félmillió vendégéjszakát a hazai kereskedelmi szálláshelyeken.

23. ábra

A külföldi vendég-éjszakák számának megoszlása főbb küldő országok szerint

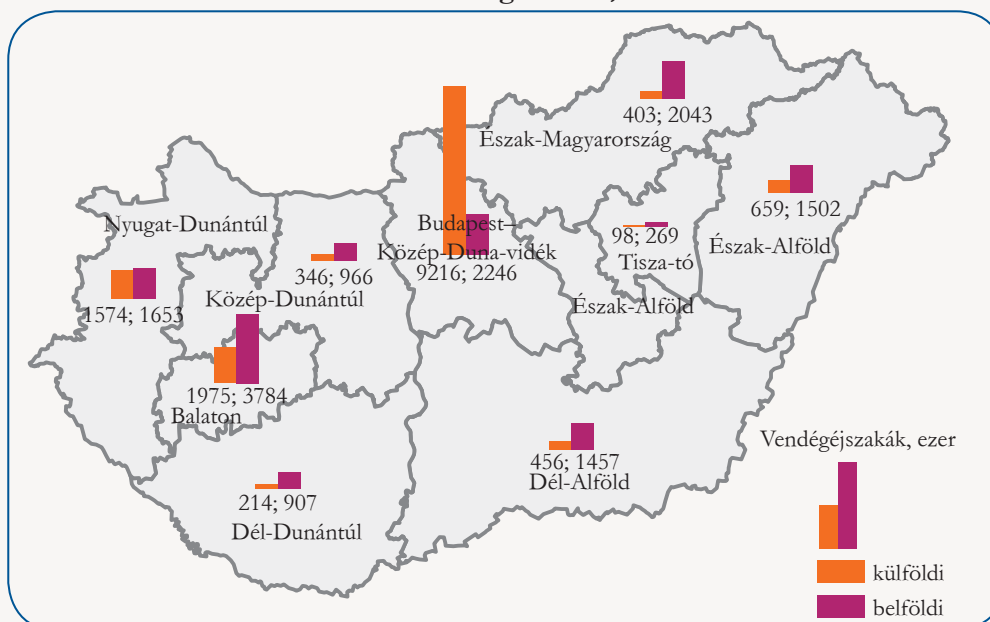

Országkódok: AT – Ausztria, CZ – Csehország, DE – Németország, IT – Olaszország, PL – Lengyelország, RO – Románia, RUS – Oroszország, UK – Egyesült Királyság, USA – Egyesült Államok.

2017-ben a kereskedelmi szálláshelyek 6,2 millió **belföldi vendéget** fogadtak, akik összesen 14,8 millió vendégéjszakát vettek igénybe, 1 millióval többet, mint 2016-ban. A belföldi vendégek és vendégéjszakák száma egyaránt 7,2%-kal nőtt 2016-hoz képest. Az éves belföldi kereslet harmada július–augusztusban jelentkezett, mindkét hónapban meghaladva a 2 millió vendégéjszakát. A vendégéjszakák száma alapján a belföldi vendég-forgalom minden szállástípus esetében emelkedett. A belföldi forgalom kevésbé koncentrálódott a szállodákra, mint a külföldiek esetében, de a belföldiek körében is ez a szállástípus volt a legkedveltebb.

24. ábra

A kereskedelmi szálláshelyek külföldi- és belföldi vendég-éjszakáinak száma turisztikai régióinként, 2017

A belföldi vendégek átlagosan 2,4 éjszakára vették igénybe a szálláshelyek szolgáltatásait, ami meg- egyezik az előző évi átlagos tartózkodási idővel.

A kereskedelmi szálláshelyek **kapacitáskihasználtsága** az előző évek folyamatos növekedését köve- tően tovább javult: 2017-ben 50%-os szobafoglaltsággal működtek, ami 2,9 százalékponttal magasabb volt, mint egy évvel korábban. A **szállodák** átlagos szobafoglaltsága 59%-os volt, 3,1 százalékponttal meghaladta a 2016-ban regisztráltat. A négy- és ötszallagos egységek, illetve a gyógyszállodák kiemelkedő (65% vagy magasabb) kihasználtságot értek el. Júliusban és augusztusban működtek a szállodák a legma- gasabb (70% fölötti) szobafoglaltsággal.

A kereskedelmi szálláshelyek bruttó **árbevételei** – különösen a szállásdíjbevétel és az egyéb szolgálta- tások bevétele – a vendégéjszakáknál is nagyobb mértékben emelkedtek 2017-ben.

A bevételek növekedését a megélénkült kereslet mellett az előző évinél jelentősen magasabb szobaárak és az egyéb szolgáltatások árának emelkedése eredményezte. A szálláshelyek összesen 467 milliárd forint bruttó árbevételt realizáltak, folyó áron 16%-kal többet, mint 2016-ban. Az összes bevétel hattizedét kitevő szállásdíjbevétel (278 milliárd forint) az előző évi értéknél 17%-kal volt magasabb. A szállásdíjbe- vétel mindegyik szállástípusban emelkedett. A vendégéjszakákból fele-fele arányban részesedő külföldi és belföldi vendégektől a szállásdíjbevétel 62, illetve 38%-a származott. A külföldiek tehát jellemzően a magasabb színvonalú, drágább szálláshelyeket választották. A vendéglátás bevétele 12%-kal, 92 milliárd forintra, az egyéb szolgáltatások bevétele 16%-kal, 97 milliárd forintra emelkedett. Az összes bevétel túl- nyomó része (89%-a) a szállodákban keletkezett.

A szálláshelyek belföldi bevételeinek alakulását jelentősen befolyásolhatta a Széchenyi Pihenőkártya (SZÉP-kár- ty) igénybevétele. Júliusban SZÉP-kártyával 2325 kereskedelmi szálláshelyen, köztük 923 szállodában lehe- tett fizetni országszerte. 2017-ben a belföldi vendégek 20 milliárd forint értékben fizettek SZÉP-kártyával az azt elfogadó kereskedelmi szálláshelyeken, ami 6,4%-kal meghaladta az előző évit. Ennek az összegnek a 86%-a a szállodákhoz folyt be.

Az élénkülő kereslet és a magasabb átlagár hatására a szállodák az előző éveknél magasabb teljesít- ménymutatókat (REVPAR-t és TREVPAR-t) értek el. A szállodai szobák bruttó átlagára 2017-ben közel 20 000 forint volt, 8,9%-kal több, mint az előző évben. A négycsallagos egységek az átlaghoz hasonló, az ötszallagos szállodák több mint kétszeres szobaárat érvényesítettek. Egy szoba egy működési napjára a szállodákban átlagosan bruttó 11 900 forint szállásdíjbevétel (REVPAR) jutott, 15%-kal magasabb, mint 2016-ban. Az egy kiadható szobára jutó teljes árbevétel (TREVPAR) a szállodákban közel 19 900 forint volt, 14%-kal több, mint 2016-ban.

Gyógyszállodák

A szállodai férőhelyek 8,5%-a az Országos Tisztifőorvosi Hivatal által regisztrált 39 gyógyszállodában állt rendelkezésre 2017-ben. A gyógyszállodák átlagos férőhely-kapacitása 2,5-szerese a szállodák átlagos férőhelyszámának.

A gyógyszállodákba több mint 775 ezer vendég érkezett, több mint 2,5 millió éjszakára. Ez azt je- lenti, hogy minden tizedik szállodai vendégéjszakát gyógyszállóban töltöttek a vendégek. Az átlagosan hosszabb időre (4,1 éjszakára) érkező külföldi vendégek vendégéjszakában mért forgalma 5,4%-kal bővült.

A jóval nagyobb számban érkező, de rövidebb időt (átlagosan 2,8 éjszakát) eltöltő belföldiek 10%-kal több éjszakát vettek igénybe az előző évhez képest. Bár a gyógyszállókban is július–augusz- tusban realizálódott a legtöbb vendégéjszaka, az év többi hónapjában kiegyenlítettebb kereslet jelent- kezett, mint a többi szállástípus esetében. A szállodai szállásdíjbevételből a gyógyszállók 10%-kal ré- szesedtek. Szállásdíjbevételük 16, az összes bevétel 12%-kal bővült, ami nem érte el a szállodai átlagot (16%). A gyógyszállodák az év során minden hónapban magasabb szobafoglaltsággal működtek, mint a szállodák átlagosan, az év egészét tekintve 8,3 százalékpont volt a különbség.

6.2. Üzleti célú egyéb szálláshelyek

2017 végén 1657 településen 41 ezer hivatalosan regisztrált **egyéb szálláshelyi** vendéglátó 107 ezer szobával és 247 ezer férőhellyel várta a vendégeket. A szállásadók számának és szálláshelyeik kapacitásának közel fele a balatoni turisztikai régióban található.

A szállásadók száma 7,1, a szobáké 5,8, a férőhelyeké 4,2%-kal emelkedett az előző évhez képest. A férőhelyek számának növekedése főként Budapestet és Közép-Dunántúlt érintette. Ezzel szemben az egyéb szálláshelyi vendéglátáson belül a megközelítőleg 10%-os súlyú **falusi szállásadásban** a vendéglátók, a szobák és a férőhelyek száma egyaránt 8%-kal mérséklődött. A férőhelyek számának csökkenése Dél-Dunántúlon és Észak-Magyarországon volt a legnagyobb mértékű.

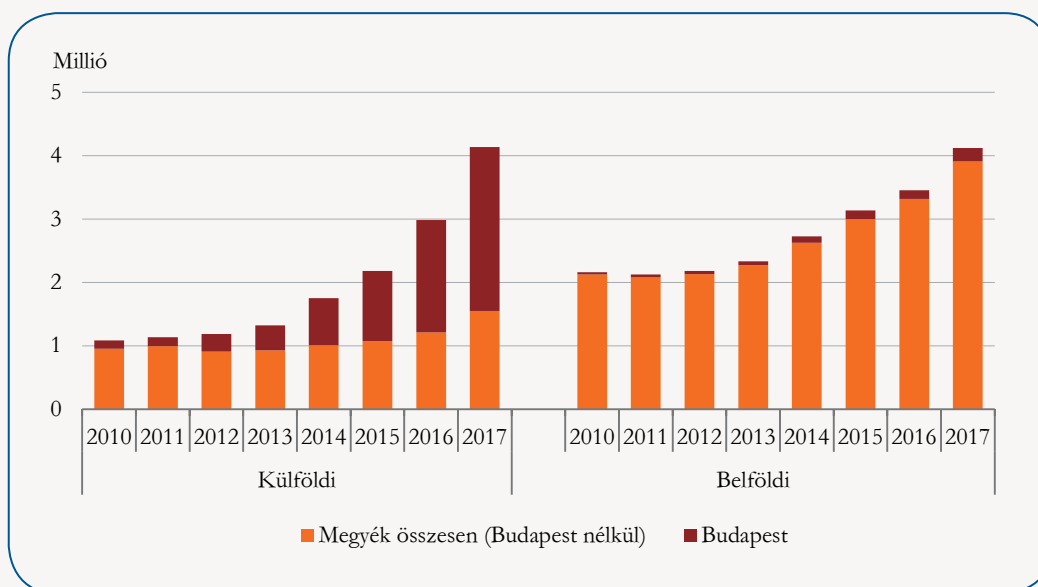
A **vendégforgalom** élénkülése lényegesen meghaladta a kapacitás bővülését. 2017-ben 2,5 millió vendég 8,3 millió éjszakát töltött el egyéb szálláshelyeken. A vendégek és a vendégéjszakák száma egyaránt 28%-kal nőtt. 2017-ben a vendéglátók átlagosan 60 vendéget fogadtak, tízzel többet, mint az előző évben. Az átlagos tartózkodási idő (3,4 éjszaka) az előző évhez képest nem változott.

Míg 2016-ban az éjszakák közel háromötödét, 2017-ben már csak az éjszakák felét vették igénybe a **belföldi** vendégek. (A falusi szállásadás esetében a hazai vendégek dominanciája még inkább érvényesült: a belföldi vendég-éjszakák részaránya 87% volt.) 2017-ben 1,4 millió belföldi vendég több mint 4,1 millió éjszakát töltött az egyéb szálláshelyeken, a vendégek száma 18, a vendégéjszakáké 19%-kal bővült az előző évhez mérten. A **külföldi vendég-forgalomban** a belföldihez képest jóval nagyobb mértékű (42 és 38%-os) volt a bővülés. A külföldi vendég-éjszakák száma kisebb mértékben nőtt, mint a vendégek száma, ezért az átlagos tartózkodási idő 3,9-ről 3,8 éjszakára rövidült.

Budapesten az évek óta tartó dinamikus kapacitás- és vendégforgalom-emelkedés folytatódott 2017-ben is. A vendéglátók, a szobák és a férőhelyek száma, illetőleg a vendégforgalom nagymértékben nőtt: a bővülés mértéke a férőhelyek számánál 30, a vendégek számánál 55, az általuk eltöltött éjszakáknál pedig 46% volt. A külföldi és belföldi vendégek, valamint a vendégéjszakák száma egyaránt emelkedett, a budapesti vendégéjszakák számának 92%-át a külföldi vendégek adták (miközben az országos átlag 50% volt).

25. ábra

Az üzleti célú egyéb szálláshelyek vendégéjszakáinak a száma

6.3. Nem üzleti céllal üzemeltetett közösségi, szabadidős szálláshelyek

2017. július végén az előző évihez hasonló számú, 1046 szálláshely üzemelt nem üzleti célú (nonprofit) egységként egész évben folyamatosan, illetve időny- vagy eseti jelleggel az ország 412 településén.

A szobák és a férőhelyek száma az előző évi kismértékű csökkenés után ismét nőtt 2017-ben, a kiadható szobák száma 5,6%-kal, 16 ezerre, a szobákban rendelkezésre álló férőhelyeké 4,0%-kal, 61 ezerre növekedett az egy évvel korábbihoz képest. A szobák és a sátorozóhelyek férőhelyeinek az együttes száma 2,9%-kal, 67 ezerre bővült.

A nem üzleti célú szálláshelyek döntő része (368 egység) üdülőként üzemelt, közel 13 ezer férőhellyel. Emellett a gyermek- és ifjúsági tábor a legelterjedtebb üzemelési forma, az országban 232 működött 20 ezer férőhellyel. 2017-ben 177 diákotthon és kollégium végzett kiegészítő tevékenységként nem üzleti célú szálláshely-szolgáltatást, 27 ezer férőhelyet, az országos nonprofit szobai férőhely-kapacitás 44%-át kínálva. A legtöbb szálláshely Dél- és Közép-Dunántúlon, illetve Észak-Magyarországon működött, ebben a három régióban volt a kiadható szobák fele. A turisztikai régiók közül a Balatonnál üzemelt a legtöbb egység (273), több mint 3600 szobával. A sátorozóhelyek 41%-a Észak-Magyarországon található.

A vendégforgalom 2013 óta tartó növekedése folytatódott 2017-ben is: a nem üzleti célú szálláshelyek 575 ezer **vendéget** fogadtak, az előző évihez képest 8,4%-kal többet. A **vendégéjszakák száma** 11%-kal nőtt, és meghaladta az 1,8 milliót. Az előző évekhez hasonlóan a vendégek és a vendégéjszakák döntő többségét (95, illetve 94%-át) a belföldi vendégek, illetve a belföldi vendég-éjszakák adták. Az összes vendégéjszaka kétharmadát – 2016-hoz hasonlóan – a nyári hónapokban regisztrálták a szálláshelyek. A vendégéjszakában mért forgalom az év mindegyik hónapjában nőtt az előző év azonos hónapjához képest. A vendégek harmada a Balatonnál szállt meg, ahol a vendégéjszakák 38%-át töltötték el.

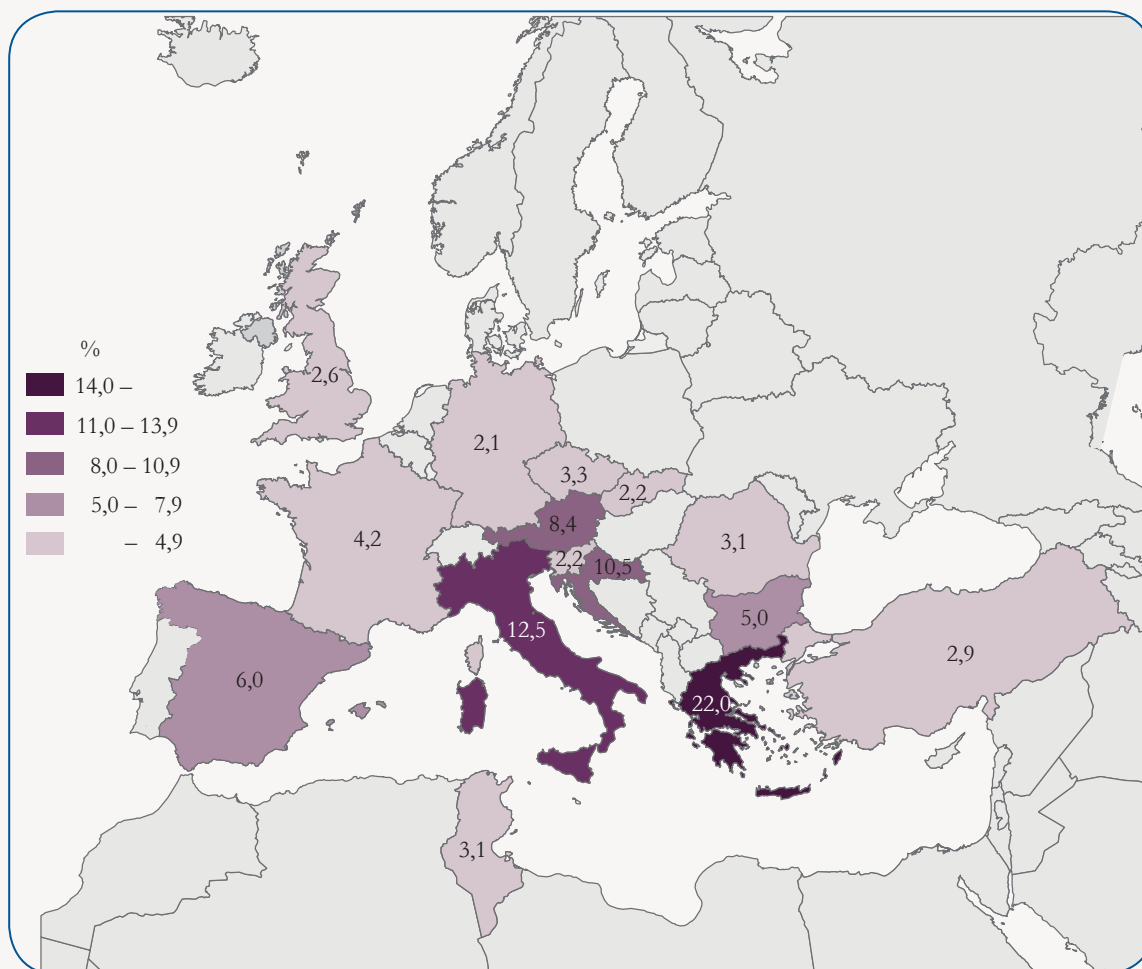
A szállástípust tekintve az üdülők voltak a legkeresettebbek, ezekben az egységekben vették igénybe a vendégéjszakák 40%-át, 1,8%-kal többet, mint 2016-ban. A második legnépszerűbb szállástípus a gyermek- és ifjúsági tábor volt, ezek az egységek az előző évinél 12%-kal több, az összes vendégéjszaka 28%-át realizálták. A kollégiumok és a diákotthonok 23%-kal több vendégéjszakát jelentettek 2016-hoz képest. A hegyi menedékházak vendégéjszakában mért forgalma kismértékben, a pihenőházaké jelentősen bővült, vendégéjszakáik együttes száma meghaladta a 237 ezret.

7. Utazásszervezés

2017-ben 1073 utazásszervezői, illetve -közvetítői vállalkozást tartottak nyilván a Budapest Fővárosi Kormányhivatal adatbázisában, 12%-kal kevesebbet, mint előző évben. Ennek oka részben az a jogszabályi változás, miszerint egy személy egyszerre csak egy szervezetben lehet tevékenységért felelős személy. Az ágazatba sorolt vállalkozások közel háromnegyede elsődlegesen utazásszervező, egyötödé ügynöki tevékenységet folytatott, közel egyharmada az utazásszervezést más főtevékenység mellett végezte. Az utóbbiak elsősorban egyéb szárazföldi személyszállítással, konferenciák, kereskedelmi bemutatók szervezésével, üzletviteli tanácsadással vagy saját tulajdonú ingatlan-bérbeadással foglalkoztak. 2017-ben a vállalkozások 1,8%-a végzett főtevékenységként egyéb foglalási tevékenységet: ide tartoznak az utazással összefüggő egyéb szolgáltatások, mint például a jegyértékesítés, az idegenvezetői tevékenység és az utazási promóció. Összesen 709 vállalkozás utazásszervezői és -közvetítői engedélyt is kiváltott, további 248 csak utazásközvetítői, 132 pedig csak -szervezői engedélyt kapott. A korábbi évekhez hasonlóan 2017-ben is az utazásszervező és -közvetítő vállalkozások több mint fele budapesti székhelyű volt.

26. ábra

Szervezett utaztatás keretében a TOP 15 desztináció, 2016
(összes kiutazók száma=100,0)

A Magyarországon bejegyzett utaztatók szervezésében összesen 1,5 millió fő utazott külföldről Magyarországra, illetve hazánkba külföldre 2016-ban. Az utazási csomagszolgáltatást kiutazás esetén igénybe vevők száma 6,2%-kal, 617 ezer főre csökkent. A szervezett beutaztatás esetén az idelátogatók száma 2,7%-kal, 857 ezer főre apadt.

Nem csupán az utazások száma, hanem az azokhoz kapcsolódó átlagosan eltöltött idő is lecsökkent, így a kiutazók **vendégéjszakáinak** száma összességében – 17%-os csökkenést követően – 3,3 milliót tett ki. A hazánkba látogató külföldiek vendégéjszakáinak száma 1,5 millió volt, 7,4%-kal kevesebb, mint 2015-ben.

2016-ban a szervezett kiutaztatás keretében a legtöbb **külföldre látogató** magyar vendég Görögországba utazott, és a legtöbb vendégéjszakát is ott regisztrálták. Magyarországra a legtöbb látogató Németországból érkezett, míg a legtöbb vendégéjszakát az Oroszországból érkező vendégek töltötték el hazánkban. A terrorcselekmények miatt ebben az évben több országba jóval kevesebben utaztak: a Törökországba és az Egyiptomba irányuló forgalom a negyedére, illetve a harmadára esett vissza.

1. táblázat

**Szervezett utaztatás keretében a TOP 10 származási országból
érkező vendégforgalom, 2016**

Ország	Magyarországra érkező		Előző év=100,0%	
	külföldi vendégek száma, fő	külföldiek vendégéjszakáinak száma	vendégek száma, fő	vendégéjszakák száma
Németország	167 810	161 503	104,3	100,2
Egyesült Államok	139 477	25 471	81,7	44,6
Ukrajna	91 630	196 576	85,4	85,1
Oroszország	48 416	237 217	102,0	71,8
Svájc	40 142	82 084	97,1	98,4
Egyesült Királyság	39 260	99 823	133,1	138,5
Ausztria	31 354	64 891	99,0	102,3
Franciaország	28 127	47 480	122,6	97,6
Japán	27 886	54 171	67,0	88,0
Spanyolország	22 095	54 501	93,3	95,8

Az utazásszervezők és -közvetítők 145 milliárd forint **nettó árbevételt** értek el 2016-ban, folyó áron 18%-kal kevesebbet, mint az előző évben. A jelentős mértékű csökkenés az irodák számának és az általuk realizált forgalom mérséklődésének az eredménye. Az utazásszervezők ki- és beutaztatási, valamint belföldi utaztatási tevékenysége 94 milliárd forintot tett ki, amelynek jelentős részét a 65 milliárd forint bevételt jelentő kiutaztatás adta. A beutaztatásból 24 milliárd forint árbevétel származott, ez az utazásszervezési forgalom egynegyedét fedte le. A belföldi utaztatás során a vállalkozások 4,7 milliárd forint árbevételt realizáltak. Az összes árbevételen belüli arányokat tekintve a kiutaztatás aránya nőtt, míg a beutaztatás és a belföldi utaztatás csökkent.

Az utazásközvetítő cégek bevételéből az idegenforgalmi ügynökség jutaléka 2,4 milliárd, a közvetített szolgáltatásoké 3,9 milliárd forint volt. A vállalkozások a nem utazási csomagban értékesített és közvetített menetjegyek eladásából 2,5 milliárd jutalékot realizáltak. Az utazással összefüggő önálló értékesítések árbevétele több mint harmadával esett vissza, 48 milliárd forintra volt tehető.

8. Vendéglátás

2017 végén közel 46 ezer **kereskedelmi** és 6 ezer **munkahelyi**, rendezvényi és közétkeztetést végző, összesen megközelítőleg 52 ezer **vendéglátóhely** üzemelt Magyarországon.

A kereskedelmi vendéglátóegységeken belül mintegy 29 ezer étterem és cukrászda (magában foglalva a büféket és fagyfaltozókat is), valamint közel 17 ezer italüzlet és zenés szórakozóhely volt. A kereskedelmi vendéglátóegységek 35, a munkahelyi vendéglátóhelyek 18%-át üzemeltették önálló vállalkozók.

A vendéglátóhelyek száma 2010 és 2012 között növekedett, majd ezt követően folyamatosan csökkent. 2017 végén több mint 3 ezerrel kevesebb vendéglátóhely működött, mint hét évvel korábban. Ezen belül 2010 óta közel 4 ezerrel szűkült a kereskedelmi vendéglátóhelyek száma, főként az italüzletek és zenés szórakozóhelyek megszűnéséből adódóan. Egyedül a cukrászdák száma növekszik 2011-től folyamatosan. Ezzel párhuzamosan a munkahelyi vendéglátóhelyek számában 2015 óta enyhe bővülés volt tapasztalható.

A vendéglátóhelyek száma az előző év végéhez képest 0,4%-kal, több mint 200 egységgel csökkent. Az éttermek, büfék számának 0,3%-os csökkenését némileg ellensúlyozta a cukrászdák számának 2,2%-os növekedése. Italüzletből és zenés szórakozóhelyből 2016 végéhez képest 3,3%-kal kevesebb, munkahelyi vendéglátóegységből 6,4%-kal több működött 2017 végén.

Az előzetes adatok alapján 2017-ben a vendéglátásból folyó áron 1072 milliárd forint **árbevétel** származott, a forgalom volumene 3,5%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. Az árbevétel 89%-a (953 milliárd forint) a kereskedelmi, 11%-a (120 milliárd forint) a munkahelyi vendéglátásban realizálódott.

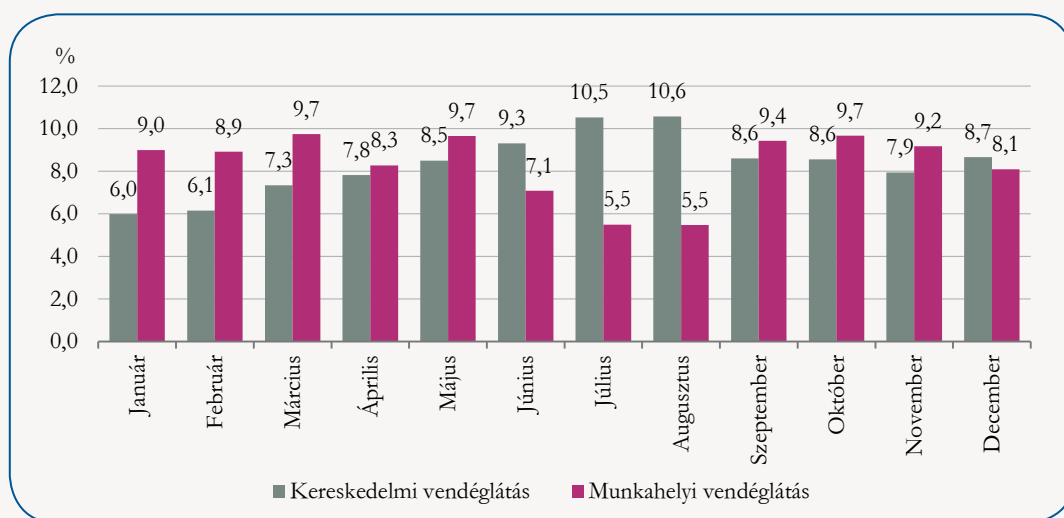
A kereskedelmi vendéglátás forgalmának volumene 3,3, a munkahelyi és közétkeztetést végző vendéglátóegységeké 5,2%-kal nőtt. A kereskedelmi vendéglátóhelyek forgalmának háromnegyedét az éttermek, büfék és cukrászdák, 15%-át az italüzletek és zenés szórakozóhelyek, a fennmaradó 9,6%-át a kereskedelmi szálláshelyeken működő vendéglátóegységek adták.

A kereskedelmi vendéglátás bevétele a nyári időszakra koncentrálódott, az éves bevétel 30%-a június–augusztusban realizálódott, míg a munkahelyi vendéglátás bevétele ennek komplementereként alakult. A vendéglátóhelyek forgalma árucsoportos megbontás szerint a teljes bevétel 73%-a ételforgalomból, 11–11% alkoholtartalmú, illetve alkoholmentes italból, 4,0%-a kávéból származott.

2017-ben a vendéglátásban folyó áron 367 milliárd forinttal több forgalom realizálódott 2010-hez képest, ezen belül a kereskedelmi vendéglátás aránya 4,3 százalékponttal nőtt, míg a munkahelyi vendéglátásé ugyanennyivel csökkent. Hét év elteltével a vendéglátóhelyek forgalmának árucsoportos megoszlásában jelentős változás nem történt, az ételforgalom lassú növekedést mutatott.

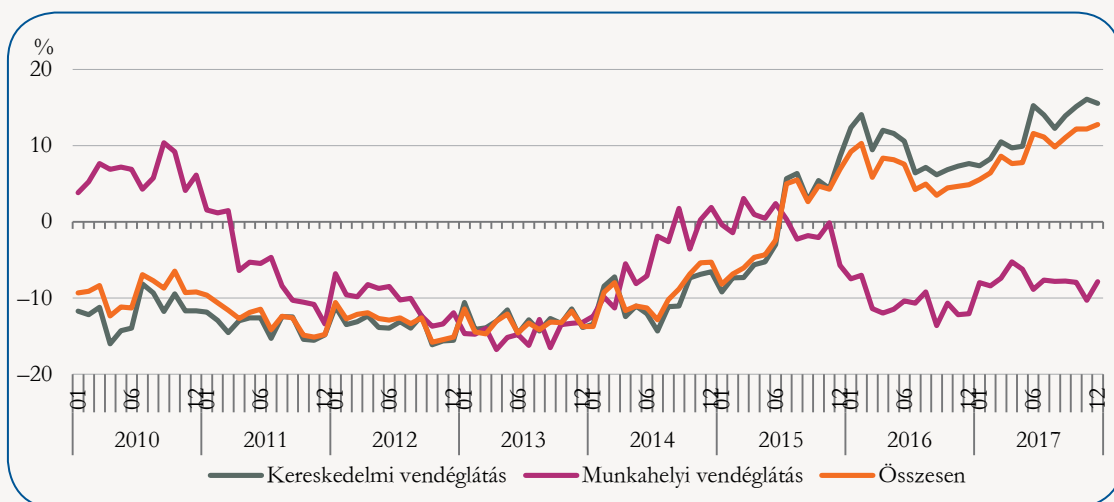
27. ábra

A vendéglátóhelyek forgalmának megoszlása, 2017

A szezonális és naptárhatástól megtisztított adatok alapján a vendéglátás-forgalom volumene 2017-ben 9,7%-kal emelkedett 2015-höz képest. Ezen belül a kereskedelmi vendéglátásé 12%-kal bővült, a munkahelyi és közétkeztetést végzőké 7,8%-kal mérséklődött.⁸⁾

28. ábra

A vendéglátóhelyek forgalmának szezonális és naptárhatással kiigazított volumenváltozása
(2015 havi átlaga=100,0%)

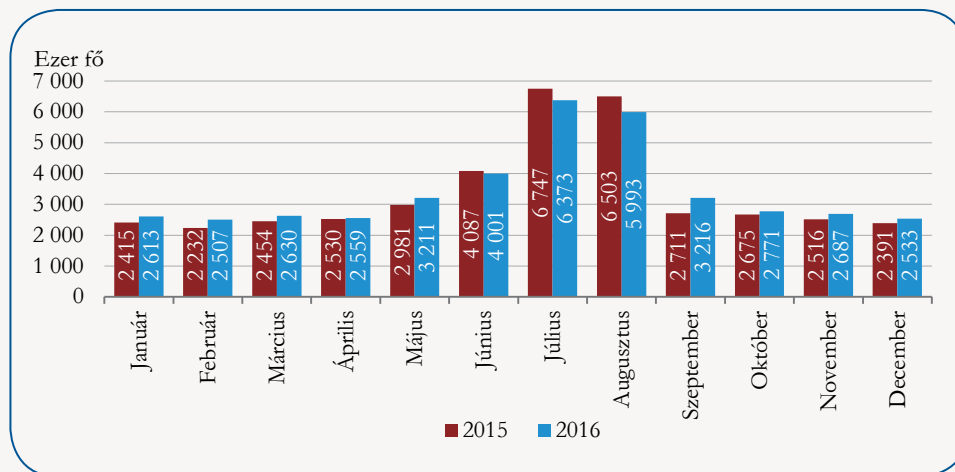
⁸⁾ A nemzetközi módszertan szerint ötévente történik a bázisév váltása, így jelenleg 2015-öt tekintjük viszonyítási alapnak a kiigazításhoz.

9. Fürdők

Magyarországon 2016-ban 397 állandó jelleggel üzemelő fürdő mellett 167 idényszerűen üzemelő fürdő várta a vendégeit. Az 564 fürdő jelentős része egyszerre többféle típusra (gyógy-, termál-, élményfürdő, strand, uszoda és tanuszoda) jellemző szolgáltatást is nyújtott. A legjellemzőbb fürdőtípusok a strandok (263 egység), illetve az élményfürdők (233 egység) voltak, de gyógyfürdőből is 85 egységet tartottak nyilván. Jelentősen nőtt a termálfürdők száma is (169 egység), míg a tanuszodáké csökkent (196 egység).

29. ábra

A fürdők forgalmának alakulása

A fürdők vendégforgalma 2,1%-os bővülést követően 2016-ban már meghaladta a 41 millió látogatót, a forgalom negyede Budapesten és Pest megyében valósult meg. Júliusban a fürdőlátogatók átlagos havi száma túllépte a 6,3 millió főt, míg a nyári hónapokon kívül 2–3 millió között alakult.

A fürdők árbevétele folyó áron 2016-ban 8,0%-kal, 156 milliárd forintra emelkedett. A pozitív változás valamennyi régióban érzékelhető volt. Az árbevétel 28%-a fürdő-, 46%-a szálláshely-szolgáltatások értékesítéséből származott. A fürdőszolgáltatásból, illetve szálláshely-értékesítésből származó bevételek az átlagosnál is nagyobb mértékben emelkedtek, a legnagyobb növekedés Közép-Dunántúlon történt (13%), míg a legkisebb Észak-Magyarországon (3,5%). A bérleteladásból származó bevételek harmadával nőttek, miközben a jegyárbevételek összege negyedével visszaesett.

10. Területi összehasonlítás

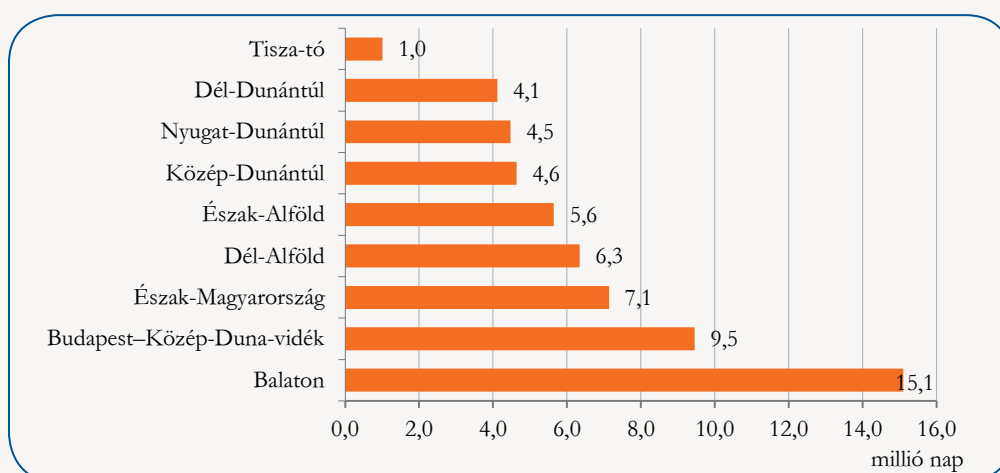
Hosszú távon megfigyelhető jelenség, hogy a fővárosban és a nyugati- vagy középső országrészben élők gyakrabban engedhetik meg maguknak a többnapos belföldi utazást, mint a keleti országrész lakói, ami elsősorban az anyagi lehetőségeikből adódó különbségekkel magyarázható.

A **magyarok többnapos belföldi turisztikai célú utazásaik során** sok esetben nem lépik át a lakóhely régiójának határát. Ez alól kivételt képez a Balaton térsége, ahová az egész országból nagy arányban utaznak.

Az összes utazásra fordított idő 26%-a realizálódott a legnagyobb tavunknál, Budapest–Közép-Duna-vidék részesedése 16, Észak-Magyarorszáé 12, Dél- és Észak-Alföldé 11 és 10% volt a teljes belföldi turizmuson belül.

30. ábra

A többnapos belföldi utak során eltöltött idő célrégió szerint, 2017

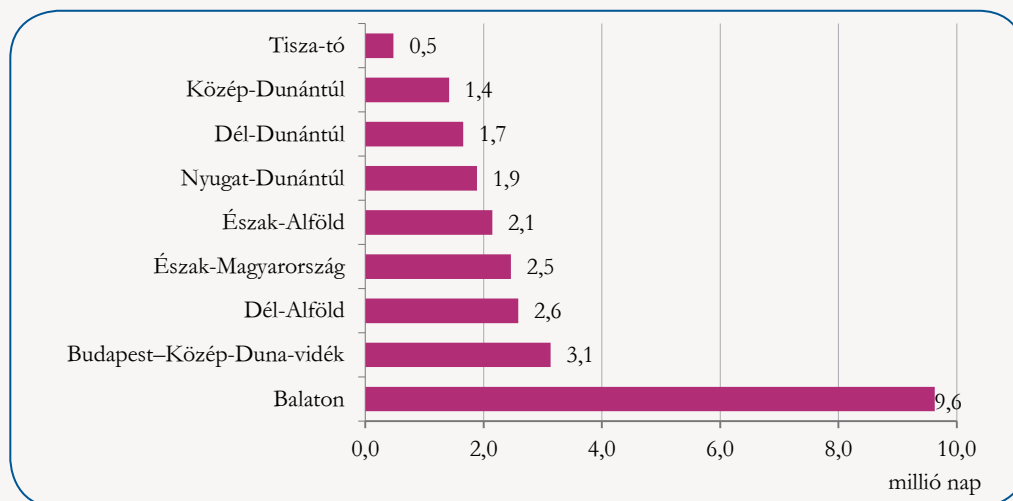

A Balatonnál a Budapestről és Pest megyéből érkező látogatók töltötték el az év során a legtöbb időt, 6,8 millió napot, ami a régió belföldivendég-forgalmának 45, a teljes többnapos belföldi turisztikai forgalomnak 12%-a.

A hosszabb időtartamú utazásokra elsősorban a magasabb költséssel járó szórakozás, pihenés, üdülés motiváció jellemző, és kevésbé jelentős a rokonlátogatási célú utazások száma. Ennek hatására a regionális különbségek sokkal jelentősebbek, mint a rövidebb, hétvégi típusú utazásoknál. A fővárosiak 37, a Dunántúlon élők 24, az Alföldön lakók 20%-a vett részt ilyen utazáson.

31. ábra

A négy és annál több éjszakás utak során eltöltött idő célrégió szerint, 2017

A motiváció, a célrégió és a turisztikai költség igen szoros kapcsolatban vannak egymással. A Balaton térségét elsősorban szórakozás, pihenés céljából keresik fel a turisták, míg a Budapest–Közép-Duna-vidék régióba tett utazások több mint felére ismerős meglátogatása miatt került sor.

Az egyes régiókban a turizmus kapcsán elköltött összegek nem minden esetben állnak arányban az odaérkezők számával, mivel a turisták napi költsége területileg jelentősen eltér. A négy és annál több éjszakás utak esetében a turisztikai fogyasztás 38%-a a Balatonhoz, 10%-a Észak-Magyarországra tett utazásokhoz köthető.

2017-ben is Budapest és a nyugat-dunántúli települések voltak a legnépszerűbbek a külföldi látogatók körében. A több napra Magyarországra utazó **külföldiek** kétötöde eltöltött legalább egy éjszakát Budapesten. A fővárosunkba tervezett utazások 11%-kal (6,3 millióra) emelkedtek 2017-re. Az ide irányuló utak valamivel több mint négyötödét szabadidős céllal – főként városnézés, körutazás, rokon-

és barátlátogatás –, 13%-át üzleti céllal tették a külföldi látogatók. A Németországból, az Egyesült Államokból és az Egyesült Királyságból érkezők aránya kimagasló (11, 10, illetve 9%).

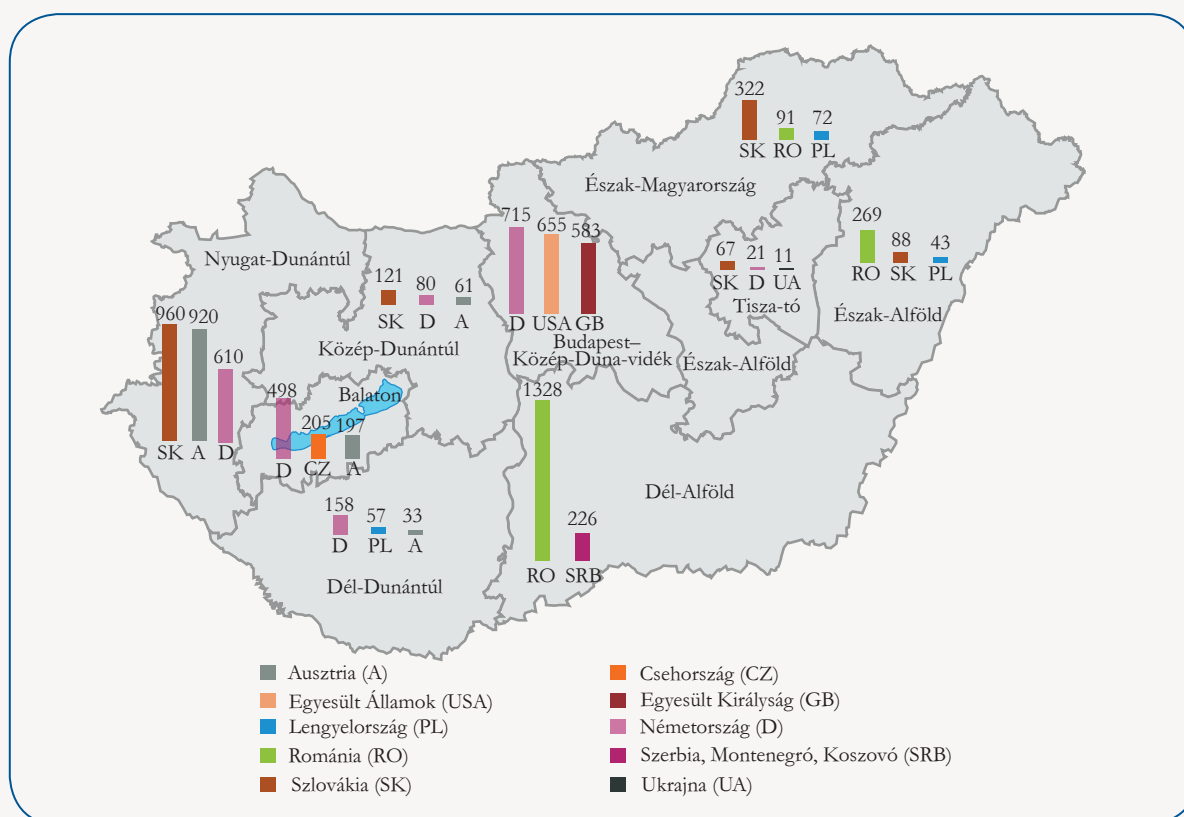
Nyugat-Dunántúl látogatottsági aránya 26%. A régió több napra érkező látogatóinak 24%-a szlovák, 23%-a osztrák, 15%-a német, 12%-a cseh állampolgárságú volt. Ezen országok utazói közel 10%-kal növelték látogatásaikat 2017-ben, kivéve Németországot, ahonnan 7,3%-kal kevesebb alkalommal érkeztek.

A Balatonnál valamivel több mint 1,5 millió külföldi fordult meg 2017-ben, legalább 1 éjszakát eltöltve ott. Előző évhez képest 4,8%-kal nőtt a látogatások száma. A látogatók kevéssel több mint egyharmada német, 14%-a cseh, 13%-a osztrák állampolgár volt. Az osztrákok száma jelentősen (61%-kal), a németeké 8%-kal nőtt, a régióba érkező cseh látogatók száma változatlan maradt.

Dél-Alföld látogatottsága 11%-kal csökkent a szerb látogatószámok egyharmadnyi, illetve a román látogatószámok 2,9%-os csökkenésével összefüggésben.

32. ábra

**A hazánkba több napra érkező külföldiek száma
a turisztikai régióknak legjelentősebb küldő országok esetében, ezer utazás, 2017**

Megjegyzés: a megkérdezettek több régiót is megjelölhettek.

A külföldi vendégforgalom erős területi koncentrátságára utal, hogy a **kereskedelmi szálláshelyeken** eltöltött vendégéjszakák 59%-át a fővárosban, 17%-át Nyugat-Dunántúlon, további 13%-át a Balatonnál regisztrálták. A Balaton turisztikai régióban eltöltött külföldi vendégéjszakák száma 11%-kal nőtt, a Budapestre látogató külföldi turisták 8,0%-kal több vendégéjszakát töltöttek el 2016-hoz képest. A külföldi vendégéjszakák száma – a Tisza-tó kivételével – mindegyik turisztikai régióban nőtt.

A Balatonon, ahol a kereskedelmi szálláshelyek vendégéjszakájában mért belföldi vendégforgalmának 26%-át regisztrálták, 3,1%-kal emelkedett a vendégéjszakák száma. Jelentős forgalmat könyvelhettek el a szálláshelyek Budapest–Közép-Duna-vidék és Észak-Magyarország turisztikai régiókban is, ahol az országos belföldi vendégforgalom 29%-a realizálódott, az eltöltött éjszakák száma 9,2 és 7,5%-kal nőtt.

A külföldiek a legtöbb vendégéjszakát Budapesten, Hévízen, Bükön, Hajdúszoboszlón és Sárváron töltötték el, a rangsor változatlan az előző évhez képest. A belföldivendég-éjszakák számát tekintve a legnépszerűbb városok Budapest, Hajdúszoboszló, Siófok, Hévíz és Balatonfüred voltak. Az előző évhez képest változás, hogy a rangsor ötödik és hatodik helyén helyet cserélt Balatonfüred és Zalakaros.

2. táblázat

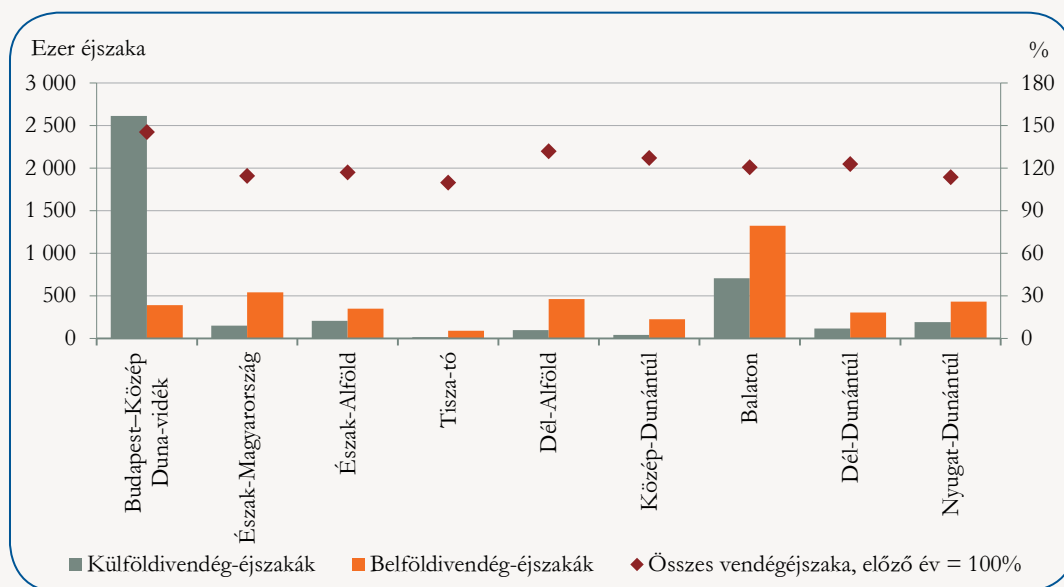
A legnépszerűbb magyar városok a vendégéjszakák száma alapján, 2017

(ezer)

Sor-szám	Település	Belföldi-vendég-éjszaka	Sorszám	Település	Külföldi-vendég-éjszaka
1.	Budapest	1 225	1.	Budapest	8 847
2.	Hajdúszoboszló	610	2.	Hévíz	697
3.	Siófok	473	3.	Bük	454
4.	Hévíz	433	4.	Hajdúszoboszló	346
5.	Balatonfüred	422	5.	Sárvár	291
6.	Zalakaros	420	6.	Balatonfüred	273
7.	Gyula	342	7.	Siófok	245
8.	Eger	316	8.	Győr	210
9.	Miskolc	307	9.	Szeged	135
10.	Bük	288	10.	Zalakaros	134

33. ábra

Az üzleti célú egyéb szálláshelyeken töltött vendégéjszakák száma és alakulása turisztikai régióként, 2017

Az **üzleti célú egyéb szálláshelyeken** mindegyik turisztikai régióban nőtt a vendégforgalom. A vendégek 21, a vendégéjszakák 25%-át a Balaton régióban regisztrálták 2017-ben. Az odaérkező vendégek száma 19, az általuk eltöltött éjszakák száma 21%-kal emelkedett 2016-hoz képest.

A külföldivendég-forgalom növekedése a vendégéjszakák száma alapján Dél-Alföld és Közép-Dunántúl (53–53%) után Budapest–Közép-Duna-vidéken (46%) volt a legjelentősebb. Utóbbi jelentős súlya tovább nőtt: 2016-ban a külföldivendég-éjszakák 60%-át, 2017-ben 63%-át itt regisztrálták. Ezen belül is Budapest szerepe a meghatározó, a régió külföldivendég-éjszakáinak 99%-át töltötték a fővárosban. A budapesti külföldivendég-forgalom több mint háromnegyede az V., a VI. és a VII. kerületben kon-

centrálódott, ezek közül is kiemelkedő a VI. kerület, ahol közel 1,1 millió éjszakát, a budapesti forgalom 42%-át regisztrálták.

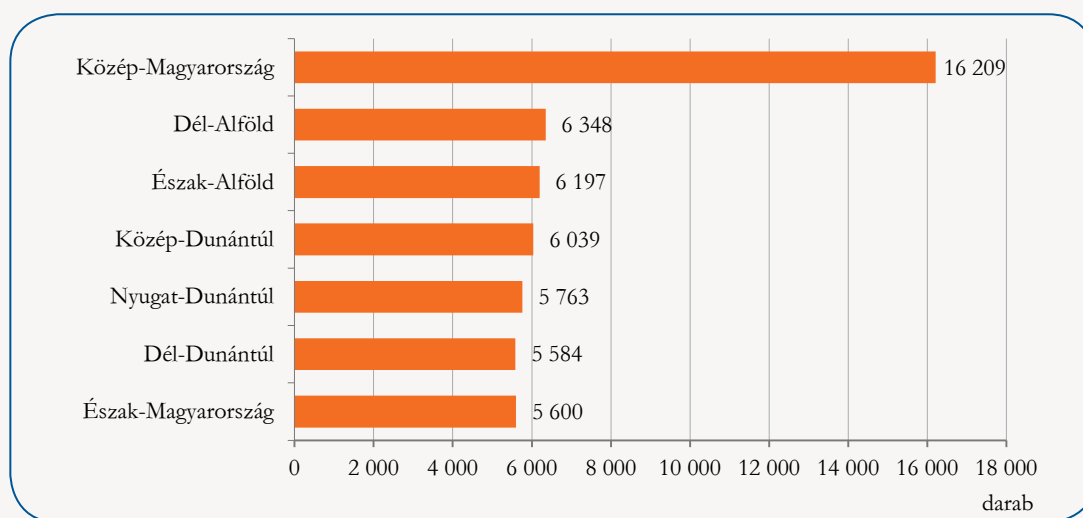
A belföldivendég-forgalom területileg kevésbé koncentrált, mint a külföldi. Az éjszakák közel egy-harmadát töltötték a Balaton régióban a magyar vendégek, a második legkedveltebb régió Észak-Magyarország volt. A vendégéjszakában mért forgalom a Tisza-tó kivételével mindegyik turisztikai régióban kétszámjegyű bővülést mutatott az előző évhez képest.

A **nem üzleti céllal üzemeltetett szálláshelyek** vendégforgalmában kiemelkedő a Balaton régió szerepe, ahol az éjszakák 38%-a realizálódott. A második legnépszerűbb Észak-Magyarország volt, a vendégéjszakák 14%-át itt regisztrálták.

A **vendéglátóhelyek** régiók szerinti megoszlása az előző év végi állapothoz hasonlóan alakult. Az egységek 31%-a Közép-Magyarországon, 35%-a az Alföldön és Észak-Magyarországon, 34%-a pedig a Dunántúlon üzemelt. Budapest és Pest megyén belül Budapesten található a régió vendéglátóhelyeinek 69%-a.

34. ábra

A vendéglátóhelyek száma régiónként, 2017. december 31.

A magyarországi **közfürdőhasználat** területileg eltérő jegyeket mutat. Budapesten – ahol a fürdőlátogatások közel ötöde valósul meg, illetve nagy számban találhatóak uszodák és tanuszodák – az éven belüli szezonális jóval kisebb, mint az ország többi részén. 2016-ban a legnagyobb vendégforgalom Budapesten, Zala és Hajdú-Bihar megyében volt, együttes értékük az összes vendégforgalom közel 37%-át adta. Mindez nem független attól, hogy ezekre a területekre jellemző az egész évben, állandóan üzemelő fürdők nagy száma.

További információk, adatok (linkek):

Táblázatok

Módszertani megjegyzések, fogalmi meghatározások

Adatok:

STADAT-táblák:

3.2. Gazdasági szervezetek

4.5. Turizmus, vendéglátás

4.6. Szállítás, közlekedés

6.5. Környezet

Tájékoztatósi adatbázis

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

[Lépjen velünk kapcsolatba!](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789